Ազգ
Azg armenian daily
7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2000 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 157 (2125)

Այսօր Քլինթոնը եւ Սեզերը կքննարկեն Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցը

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հազարամյակի գագաթաժողովին մասնակցելու նպատակով Նյու Յորքում գտնվող Թուրքիայի նախագահ Սեզերը սեպտեմբերի 7-ին հանդիպելու է ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնի հետ: «Անատոլու» գործակալությունը՝ վկայակոչելով դիվանագիտական աղբյուրները, հաղորդում է, որ Սեզերն իր ամերիկացի գործընկերոջը դիմելու է Կոնգրեսում Հայոց ցեղասպանության օրինագծի ընդունման դեմ միջոցներ ձեռնարկելու պահանջով: Նա Քլինթոնին տեղեկացնելու է, որ Թուրքիայում շատ զգայուն են հայկական օրինագծերի միջազգայնացման նկատմամբ: Գործակալությունը նշում է, որ օրինագծի ընդունումը հավանական է, հաշվի առնելով նախընտրական մրցապայքարում հայկական քվեներ շահելու մտադրությունը: «Օրենքի ընդունումը խիստ բացասական կանդրադառնա թուրք-ամերիկյան հարաբերությունների վրա», հաղորդում է գործակալությունը: Նույն աղբյուրի համաձայն, 2 նախագահները քննարկելու են նաեւ Բաքու-Ջեյհան նավթատարի կառուցմանն առնչվող հարցեր: Ուշագրավ է, որ «Անատոլուն» այս տեղեկատվության հետ մեկտեղ տարածել է ապատեղեկատվություն հայերի կողմից թուրքերի դեմ իբրեւ թե իրականացված կոտորածների եւ հայկական ահաբեկչական գործողությունների մասին:

ՄՈՒՏՔԵՐ

«Ուրախալի» ասուլիս պետեկամուտների նախարարությունում

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Երեկ հրավիրված ասուլիսում ՀՀ պետեկամուտների նախարար Գագիկ Պողոսյանի հրապարակած բոլոր տվյալները «ուրախալի» էին: Համենայն դեպս յուրաքանչյուր նոր տվյալ կամ իրադարձություն հիշատակելիս նախարարը դրանք այդպես էր բնութագրում: Այսպես՝ «ուրախալի» էր, որ այս տարվա օգոստոսին հարկային եւ մաքսային եկամուտները կազմել են 14 մլրդ 807 մլն դրամ, ոչ հարկային եկամուտները՝ 240 մլն եւ ընդհանուրը 15 մլրդ 47 մլն դրամ: Սա նախարարը համարեց լավ ցուցանիշ, նշելով, որ այսպես շարունակվելու դեպքում «տնտեսությունը տեղից կշարժվի»: Այս տարվա օգոստոսին անցկացված ստուգումները նույնպես արդյունավետ ցուցանիշներ են արձանագրել: Եթե 1999 թ.-ի օգոստոսին 607 ստուգում է կատարվել եւ հայտնաբերվել 350 մլն դրամ թաքցված գումար, ապա 2000 թ. օգոստոսին 100 ստուգում եւ հայտնաբերվել է 440 մլն դրամ: Հայտնաբերվել է նաեւ մաքսանենգության 24 դեպք, որոնցից 23-ը ուղարկվել է հետաքննության: Որքան էլ տարօրինակ է, որպես ուրախալի փաստ նշվեց ներմուծումների աճը: Ճիշտ է, նախարարը անմիջապես հայտնեց, որ իրեն ուրախացնում է այն ապրանքների ներմուծման անկումը, որոնք արտադրվում են նաեւ Հայաստանում, այնուամենայնիվ ներմուծման ծավալների ընդհանուր աճը, որքան էլ ավելացնեն մաքսային եւ հարկային մուտքերը, տվյալ պահին չի կարող համարվել դրական ցուցանիշ երկրի ընդհանուր տնտեսական վիճակի համար:

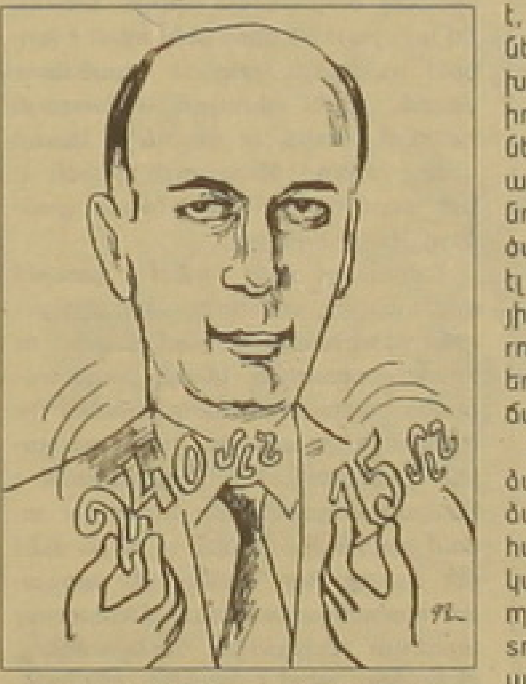

Գագիկ Պողոսյանն անդրադարձավ նաեւ վերջերս մոդայիկ դարձած անբարեխիղճ եւ բարեխիղճ հարկատուների ցանկերին: Նա ներկաներին տեղեկացրեց, որ ինքը հրապարակել է անբարեխիղճ հարկատուների ցուցակը եւ Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության խնդրանքով կներկայացնի նաեւ բարեխիղճներին:

Տես ► էջ 3

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ

Օտար եւ սփյուռքահայ գործարարների հետ համագործակցություն հաստատելու ջանքեր

ՀՀ նախագահի հանդիպումները

Նյու-Յորքում գտնվող նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը սեպտեմբերի 5-ին հանդիպել է «Իփիջի լեբզ / Epigi Labs/» ԱՄՆ ընկերության տնօրեն Սեմ Սիմոնյանի հետ: Հանդիպումից հետո ՀՀ կառավարության եւ «Իփիջի լեբզի» միջեւ ստորագրվել է «Հայաստանում բարձր տեխնոլոգիաների բիզնեսի զարգացման արտասահմանյան ներդրման Իփիջի պարկ» համաձայնագիրը, որի նպատակը Հայաստանում համակարգչային եւ բարձր տեխնոլոգիաների բնագավառի մասնավոր հատվածի զարգացման խրախուսումն է: Ծրագիրը, որ պետք է իրականացվի հինգ տարում /մինչեւ 2005 թ./ եւ 20 մլն. ԱՄՆ դոլարի ներդրում է, նախատեսում է 1000 տեղանոց ինտերնետ սրահի ստեղծում, էլեկտրոնային բիզնեսի ուսուցում, ուսանողների համար ինտերնետի հենքով կրթական ծրագրեր, ինչպես նաեւ բարձր տեխնոլոգիաների բնագավառում 500 աշխատատեղի ստեղծում:

Նույն օրը Ռոբերտ Քոչարյանը հանդիպում է ունեցել բարձր տեխնոլոգիաների խորհրդի ներկայացուցիչների հետ եւ քննարկել Հայաստանում նույն բնագավառի ու այդ բիզնեսի զարգացման հնարավորությունները, ինչպես նաեւ համագործակցության ուղղությունները:

«Սիթիգրուպ» եւ «Սիթիբանկ» ընկերության փոխնախագահ Վիլյամ Ռոուդզի հետ Ռոբերտ Քոչարյանը շոշափել է այդ ընկերության հետ հնարավոր համագործակցության հարցեր:

Սեպտեմբերի 5-ին նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը հանդիպում է ունեցել սփյուռքահայ գործարարների հետ: Հանդիպմանը մասնակցում էին ԱՄՆ-ից, Կանադայից եւ Լատինական Ամերիկայի տարբեր երկրներից ժամանած ավելի քան 50 սփյուռքահայ գործարարներ եւ տարբեր ընկերությունների, հաստատությունների գործադիր բարձր պաշտոնյաներ: Բացման խոսքում Ռոբերտ Քոչարյանը ներկայացրել է հանդիպման նպատակը՝ խրախուսել ներդրումները եւ սփյուռքահայ գործարարների տնտեսական գործունեությունը Հայաստանում, խթանել Հայաստանի տնտեսական զարգացումը, նոր աշխատատեղերի ստեղծումը, նշելով որպես երկրի զարգացման, ժողովրդի կենսամակարդակի բարձրացման եւ արտագաղթի կասեցման հիմնական պայման: Նախագահը նշել է, որ կցանկանար, որ յուրաքանչյուր գործարար Հայաստանում տնտեսական շահեր ունենար: Նա նշել է, որ երկրում վերահաստատվել է կայունությունը, երկիրը պատրաստ է ներդրումների եւ կարող է «մարսել» դրանք: Այնուհետեւ հանրապետության տնտեսական ներկա կացության, դրա զարգացման հեռանկարների եւ առկա խոչընդոտների ընդարձակ ներկայացմամբ հանդես է եկել արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը: ՀՀ նախագահը եւ արտգործնախարարը պատասխանել են հանդիպման մասնակիցների բազմաթիվ հարցերին:

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ
ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Հազարամյակի գագաթաժողովը ընդդեմ աղքատության

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Հանդես գալով «Հազարամյակի գագաթաժողովին» նախորդած մամուլի ասուլիսի ժամանակ՝ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը համաշխարհային հանրության առաջնահերթ խնդիրը համարել է աղքատության դեմ պայքարը եւ հույս հայտնել աշխարհի երկրների առաջնորդների՝ այդ խնդրի նկատմամբ կառուցվածքային մոտեցման: Միաժամանակ նա ընդգծել է, որ ՄԱԿ-ը մտադիր է շուտափույթ խաղաղություն հաստատելու նպատակով ակտիվացնել իր խաղաղարար ջանքերը մոլորակի բոլոր մասերում: Կ. Անանը հայտարարել է, որ «հեռու է պատրանքներից, թե մեկ գագաթաժողովն ի վիճակի է փոխել աշխարհը», սակայն, ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարը հավատում է, որ այդ հանդիպումը պետությունների ղեկավարներին տալիս է «հազվագյուտ հնարավորություն՝ վճռականորեն առաջ շարժվելու մեր նպատակներին եւ գաղափարներին հասնելու ուղիով»: Հենց այս խնդիրներն էլ կձեւակերպվեն գագաթաժողովի հանրագումարային փաստաթղթում, որի ընդունումը նշանակված է սեպտեմբերի 8-ին:

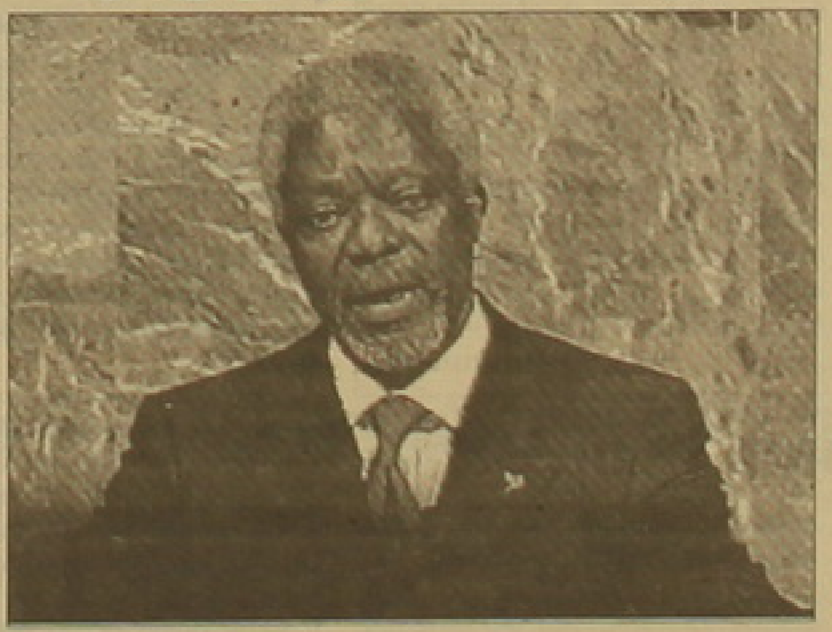

«Լինսի» հիմնադրամը Հայաստանին լրացուցիչ 170 մլն դոլար կտրամադրի

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Ծագումով հայ ամերիկացի հանրածանոթ միլիարդատեր Քըրք Քըրքորյանի կողմից ֆինանսավորվող «Լինսի» հիմնադրամը պատրաստ է Հայաստանում տարբեր ծրագրերի իրագործման նպատակով լրացուցիչ կերպով շուրջ 170 մլն ԱՄՆ դոլար տրամադրել: Այդ մասին հաղորդեց ՀՀ տրանսպորտի եւ կապի նախարարության արտաքին կապերի վարչության պետ Գագիկ Գրիգորյանը:

Նրա խոսքերով, այդ միջոցների արդյունավետ օգտագործման նպատակով ստեղծվել է Վարկային խորհուրդ՝ Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի գլխավորությամբ: Միաժամանակ ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությանն առընթեր ստեղծվել են մշակույթի բնագավառում ծրագրերի իրագործման, Սպիտակի երկրաշարժի գոտու վերականգնման եւ ավտոմոբիլային ճանապարհների կառուցման գծով երեք գրասենյակներ: Վերջիններիս գործունեության համակարգմամբ կզբաղվի Վարկային խորհուրդը: Առաջիկա երկու օրվա ընթացքում հայտնի կդառնան գրասենյակների ղեկավարների անունները:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Չեչեննե՞րն են պայթեցրել «Կուրսկը» եւ հրդեհել «Օստանկինոյի» աշտարակը

ԳՐՈԶՆԻ, 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մասխադովի կառավարության լրատվության նախարար Ահմեդ Զաքաեւը երեքշաբթի «Գերմանական ալիքին» տված հարցազրույցում ասել է, թե «Կուրսկ» սուզանավի կործանումը եւ Օստանկինոյի հեռուստաաշտարակի հրդեհը չեչեն անջատողականների ծրագրավորված գործողություններն էին: Նա նշել է, թե Մասխադովը շուտով կհրապարակի Չեչնիայի բարձրագույն շքանշանով սուզանավի անդամներից մեկին պարգեւատրելու մասին հրամանագիրը: Մոսկվան դեռեւս չի արձագանքել այդ հայտարարությանը: Հիշեցնենք, որ Ռուսաստանի իրավապահ մարմինները չէին բացառել սուզանավի կործանմանը Դաղստանի 2 բնակիչների մասնակցությունը: Սակայն ավելի ուշ ահաբեկչության վարկածը ժխտվեց:

Պաղեստինը հավանաբար հետաձգի անկախության հռչակումը

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պաղեստինի ինքնավարության առաջնորդ Յասեր Արաֆաթը Պաղեստինի անկախության հռչակումը նախապես իր կողմից նշված սեպտեմբերի 13-ից կարող է փոխադրել նոյեմբերի 15-ին: Այս մասին երեքշաբթի հայտնել է Պաղեստինի ինքնավարության կենտրոնական խորհրդի նախագահը: Ըստ «Գերմանական ալիքի», նա նշել է, թե դրա պատճառն այն է, որ Իսրայելը խոստացել է պաղեստինցիների վերահսկողությանը հանձնել նվաճված ավելի շատ տարածքներ Հորդանանի արեւմտյան ափին: Հազարամյակի գագաթաժողովին մասնակցելու նպատակով Նյու Յորք ժամանած աշխարհի առաջատար երկրների ղեկավարները իրենց հերթին կոչ են արել շարունակել իսրայելա-պաղեստինյան բանակցությունները:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Արամ Ա. «Տարաձայնությունները հանգրվանային մոտեցումով ու միասնական ոգիով պետք է լուծել»

Կիլիկիո գանձերի ցուցահանդեսը ունի նաեւ քաղաքական իմաստ

Հալլեում սեպտեմբերի 2-10-ն անցկացվող «Հայաստան-2000» միջազգային ընդգրկում ունեցող միջոցառումների շարքը, թեեւ զգում էր Ամենայն հայոց կաթողիկոսի եւ մի շարք երիտասարդ գիտնականների բացակայությունը, այդուհանդերձ գերմանական հեռուստատեսությունն ու մամուլը արձագանքեցին Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ի առաջնորդությամբ անցկացված հայկական մշակույթի եւ գիտության օրերին: Օգտագործելով առիթը, «Ազատություն» ռադիոկայանի, «Ազգ» օրաթերթի եւ «Օրեր» ամսագրի լրագրողներ ԱՆՆԱ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԸ, ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆԸ եւ ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆՆ իրենց հարցերն ուղղեցին Արամ Ա-ին:

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ». Վեհափառ Տեր, խնդրում ենք գնահատեք այս ցուցահանդեսը. ի՞նչ նշանակություն ունի առաջին անգամ դրսում Կիլիկիո գանձերի ցուցադրումը:

– Այս ցուցահանդեսը, կկարծեմ, խորունկ նշանակություն ունի. առաջին՝ մշակութային իմաստով մեր դարավոր մշակութային գանձերու մեկ ցուցահանդեսը, ուր մենք կցուցադրենք ջարդերեն մեր փրկված մշակութային գանձերը: Այս գանձերու ճամփով աշխարհը կուգա ճանչնալու մեր ժողովուրդի մշակութային ստեղծագործությունը: Երկրորդ՝ այս ցուցահանդեսը կրոնական, հոգեւոր իմաստ ունի, որովհետեւ անիկա՝ ինչպես տեսաք, առավելաբար հոգեւոր բնույթ ունի:

Տես ► էջ 2

ընթացիկ

Պահպանե՞լ բուհերի ընդունելության կենտրոնացված համակարգը

«Վճարովի տեղեր են ընդունվել բոլոր կիսաանցողիկ միավորներով դիմորդները»

«Ինձ անհասկանալի է, երբ ԶԼՄ-ները հարձակումներ են գործում ՀՀ կրթության ու գիտության նախարարության վրա: Ոչ միայն այս նախարարությունում, այլեւ ողջ հանրապետությունում ամեն ինչ այնպես խճճված է, որ քննադատողը քննադատության կողքին պիտի իր միտքն, առաջարկն ասի», երեկ բուհական քննությունների արդյունքներն ամփոփող մամլո ասուլիսում կարծիք հայտնեց կինոյի եւ թատրոնի ինստիտուտի ռեկտոր, հանրապետական ընդունող հանձնաժողովի անդամ Սոս Սարգսյանը: Լրագրողների հետ հանդիպում էին ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար, հանրապետական ընդունող հանձնաժողովի նախագահ Էդ. Ղազարյանն ու հանձնաժողովի անդամ ռեկտորները:

«Խճճված համակարգով» քննությունները մեկնաբանելիս ԿԳ նախարարը պնդեց, որ, ի տարբերություն նախորդ տարիների, երբ հնարավոր էր դիմել չորսից ութ մասնագիտությունների համար իրավաբանությունից մինչեւ աստվածաբանություն, այս տարի խիստ կարեւորվել է մասնագիտական կողմնորոշումը: Խոսքն առաջին հայտի գերակայության սկզբունքի մասին է: Այս սկզբունքը խախտվել է միայն ԵՊՀ ռոմանագերմանական, մանկավարժական ինստիտուտի օտար լեզուների ֆակուլտետների, օտար լեզուների ինստիտուտի դեպքում, երբ մրցույթը կայացել է ոչ թե ըստ 1-ին հայտի, այլ ըստ օտար լեզուների քննությունների միավորների: «Քանզի դրանք ի վերջո նույն մասնագիտությունն են», պարզաբանեց Էդ. Ղազարյանը:

Անցողիկ միավորներին անդրադառնալիս ԿԳ նախարարը հավաստեց, որ պետպատվերում դրանք բարձրացել են մեկ-երկու նիշով կամ մնացել են նախորդ տարվա նման: Իսկ վճարովի համակարգում անցողիկ միավորները նվազել են, ասենք, օտար լեզուների ինստիտուտում մեկից երեք նիշով, բժշկական համալսարանում չորսից հինգ նիշով: Նվազման պատճառը պրն նախարարը տեսնում է ուսման բարձր վարձերի մեջ:

ԿԳ նախարարը ներկայացրեց նաեւ բուհեր ընդունված տղաների եւ աղջիկների հարաբերակցությունը: Այսպես, ԵՊՀ առաջին կուրսեցիների 40 տոկոսը տղաներ են, 60 տոկոսը՝ աղջիկներ, բժշկական համալսարանում՝ 50 տոկոսը տղաներ եւ նույնքան աղջիկներ, օտար լեզուների ինստիտուտում՝ 10 տոկոսը տղաներ, 90 տոկոսը աղջիկներ:

Այս ուսանողների ուսման վարձը կլինի 250-1500 դոլարի սահմաններում: Այնուհետեւ Էդ. Ղազարյանն առավել ընդհանուր հարցադրում արեց. ինչպե՞ս զարգացնել բուհերի ընդունելության քննությունների անցկացման կարգը: Ըստ նրա, կարծիքներն այս խնդրում երեք ուղի են նշում: Տարբերակներից առաջինը նախատեսում է կատարելագործել բուհերի ընդունելության քննությունների եղած կենտրոնացված համակարգը: Ըստ մյուս տարբերակի՝ քննությունները, ընդհակառակը, պիտի ապակենտրոնացվեն, եւ դրանց անցկացման իրավունքը բաշխվի բուհերին: Նախարարը հատկապես ծանրացավ երրորդ տարբերակի վրա, համաձայն որի պիտի ստեղծվի գիտելիքների գնահատման անկախ ծառայություն, որտեղ դիմորդները պիտի հանձնեն քննություններ, ստանան հավաստագրեր ու դրանցով մասնակցեն կոնկրետ բուհի մրցույթին: Նախարարը նշեց, թե դժվարանում է առավելությունը տարբերակներից որեւէ մեկին տալ, բայց խնդիրը պիտի լուրջ քննարկվի ԱԺ համապատասխան հանձնաժողովում, «պայմանավորվել ենք նաեւ Ռ. Քոչարյանի հետ այս հարցը սեպտեմբեր-հոկտեմբեր ամիսներին համատեղ քննարկելու մասին»: Սոս Սարգսյանն արդեն իսկ իր տեսակետը հրապարակեց՝ գործող համակարգն անվանելով բարդ ու անառողջ, «միահամուռ պիտի պարզեցնենք եղած կարգը»:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Իրանական ապրանքների ցուցահանդես-վաճառք նոյեմբերին

ԹԵՀՐԱՆ, 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐՔ: Երեւանում նոյեմբեր ամսին կանցկացվի իրանական արտադրության ապրանքների 7-րդ վաճառք-ցուցահանդեսը, Իրանի մայրաքաղաքում կայացած մամլո ասուլիսի ժամանակ հաղորդել է Իրան-հայկական առեւտրական պալատի տնօրենների խորհրդի նախագահ Լեոն Ահարոնյանը:

Ահարոնյանի խոսքերով, ցուցահանդեսի նպատակն իրանցի արտադրողների «Կովկասում բիզնեսի դարպաս» հանդիսացող հայկական շուկա ներգրավելու համար հիմք նախապատրաստելն է: Ցուցահանդեսը կանցկացվի Երեւանում՝ 140 հազար քառակուսի մետր տարածքում:

Վերջին երեք տարիների ընթացքում պալատը Հայաստանում կազմակերպել է երեք ցուցահանդես եւ հայկական շուկայի զարգացման գործում շուրջ 100 մլն ԱՄՆ դոլար է ներդրել, ԻՌՆԱ գործակալությանը հայտարարել է Լեոն Ահարոնյանը:

Ռուսաստանից եւ Բելգիայից հետո Իրանը Հայաստանի երրորդ առեւտրական գործընկերն է: 1999 թվականի արդյունքներով, իրանական ապրանքների ներմուծումը Հայաստան կազմել է 78,5 մլն ԱՄՆ դոլար, իսկ հայկական ապրանքների արտահանումն Իրան՝ 34,2 մլն դոլար:

Առանց անդորրագրի ոչ մի «չենջ»

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Արտարժույթի փոխանակման գործարքներ իրականացնող սուբյեկտներում անդորրագրերի համակարգի ներդրման վերաբերյալ ՀՀ ԿԲ-ն որոշում էր կայացրել դեռեւս 1999 թ.-ին: Սակայն անդորրագրերի տպագրության հետ կապված որոշ դժվարությունների պատճառով դրանց ներդրումը հետաձգվել էր մինչեւ այս տարվա օգոստոսը: Ինչպես սեպտեմբերի 6-ի ասուլիսում նշեց ԿԲ խորհրդի անդամ Ռուբեն Վալեսյանը, անդորրագրերի ներդրման հիմնական նպատակը արտարժույթի փոխանակման գործարքների ճշգրիտ ծավալի որոշումն է եւ այդ գործարքների՝ ստվերային դաշտից հարկման դաշտ տեղափոխումը: Ռ. Վալեսյանի խոսքերով, արտարժույթի փոխանակման գործընթացում անդորրագրերի օգտագործումը պարտադիր պայման է նման գործունեությամբ զբաղվող բոլոր սուբյեկտների՝ բանկերի, գործառնական գրասենյակների, արտարժութային դիլերների համար, որոնց այս տարի անդորրագրերը տրամադրվելու են անվճար: Ըստ որում, դրանք օգտագործվելու են յուրաքանչյուր գործարքը գրանցելու համար, եւ արտարժույթ փոխանակողի մասին տվյալներ չեն պարունակելու: Արձանագրվելու են միայն փոխանակվող արտարժույթի տեսակը, քանակը, արտարժույթի փոխանակման կուրսը, փոխանակման կետի տվյալները:

Չնշելով տպագրված անդորրագրերի կոնկրետ քանակը՝ Ռ. Վալեսյանը հայտնեց նաեւ, որ դրանք կբավականացնեն մինչեւ հաջորդ տարեվերջ: Սակայն, ըստ նրա, հնարավոր է, որ 2001 թ.-ին ԿԲ կողմից արտարժույթի փոխանակման գործարքներ իրականացնողներին անդորրագրերը տրվեն ոչ թե անվճար, այլ ինքնարժեքով՝ 11,07 դրամ:

Նշվեց նաեւ, որ մինչեւ տարեվերջ ԿԲ-ն կսկսի արտարժույթի փոխանակման գործընթացում անդորրագրերի օգտագործման այցային վերահսկողություն իրականացնել: Իսկ անդորրագրերը չօգտագործող սուբյեկտները, ըստ Ռ. Վալեսյանի, կարող են զրկվել արտարժույթի փոխանակման լիցենզիայից:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Արամ Ա. «Տարաձայնությունները հանգրվանային մոտեցումով ու միասնական ոգիով պետք է լուծել»

Սկիզբը էջ 1

Մեր հոգեւոր արժեքները կցուցադրվին: Սա արվեստի ցուցահանդես մը չէ, այլ մեր հոգեմտավոր արժեքներու՝ արվեստի գործերու ընդմեջեն: Դարերու ընթացքին մեր ժողովուրդը իր ոգին, իր հավատքը, իր երկունքները, իր տագնապները, իր երազները արտահայտած է: Այդ բոլորը կան անոր մեջ: Եվ երրորդ՝ այս ցուցահանդեսը քաղաքական խորունկ իմաստ ունի: Միայն չի բավեր խոսիլ բեմերեն, ճառեր խոսիլ Հայ դատին մասին: Այդ խոսելու դարը անցած է: Պետք է գործել: Պետք է ուրիշներ խոսին: Պետք է այնպես ընել, որ քարերը խոսին, պատկերները խոսին, արվեստը խոսի, մենք այնքան գեղեցիկ եւ կենդանի կերպով չենք կրնար խոսիլ, որքան այդ արվեստը: Ահավասիկ, այս արվեստի պատգամները կուգան խոսելու մեր անցյալի մասին, մեր ժողովուրդի ջարդին մասին: Եվ այս բոլորեն հետո մենք պետք է խոսինք ոչ միայն փրկված գանձերու մասին, այլեւ փրկված մեծագույն գանձին մասին, որ մարդն է: Ասոր դիմաց մարդը մեծագույն գանձն է: Երբ մարդ-գանձը [illegible], մյուս գանձերը չեն ստեղծվիր:

Հետեւաբար մենք պետք է խոսինք այս առիթով այն փրկված հայ մարդուն մասին, այն գանձին մասին, որ այսօր աշխարհին կնայի հպարտությամբ, աշխարհին կներկայանա իր պահանջատիրությամբ: Այս ցուցահանդեսը պերճախոս վկայությունն է հայկական ջարդերուն: Չզգենք, որ անոնք խոսին մեր մասին, եւ ոչ թե մենք մեր մասին: Հայ դատին, մեր ազգային պահանջատիրության վերաբերյալ այսօրվա աշխարհին մոտեցումները, մեթոդները պետք է փոխվին: Ինչ կարծե չորս պատերու մեջ խոսիլ, խոսիլ, խոսիլ – մարդ մտիկ չըներ: Տարբեր ձեւերու մասին պետք է մտածել: Ահավասիկ այս ցուցահանդեսն ինծի համար այդ ազդու ձեւերեն մեկն է Հայ դատը միջազգային բեմերու վրա բանալու:

«Ազատություն». Առաջին անգամ է, որ գանձերը դուրս են գալիս Լիբանանից: Հաջորդ տարի Ժնեւում կցուցադրվեն: Ցուցահանդեսը մեծ իմաստով նվիրված է քրիստոնեության (պետական կրոն հռչակման) 1700-ամյակին: Հայաստանի ժողովուրդը կարո՞ղ է արդյոք այս գանձերը նույն առիթով տեսնել Էջմիածնի գանձերի հետ: Երկու կաթողիկոսներով քննարկե՞լ եք այդ հարցը:

– Հարկավ: Բայց այս ցուցահանդեսը տարբեր շրջագծերու մեջ, տարբեր նպատակներով կըլլան: Այստեղ տարբեր շրջագծի մեջ է: Եվ ինչպես կնշմարեք, հստակ քաղաքական մոտեցում կա, նայեցեք կատալոգին: Քաղաքական հստակ աշխատանք կատարված է: Հարցը գանձերը քով-քովի բերելը չէ: Այլ գանձերը ներկայացնել այնպիսի շրջագծի մեջ, այնպիսի ձեւով, որ հստակ կերեւի, թե մենք ինչ նպատակ կհետապնդենք:

«Ազատություն». Երջանկահիշատակ Կիլիկիո կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի Ամենայն հայոց կաթողիկոս դառնալով, երկու աթոռների տարաձայնությունների մասին խոսակցությունները կարծես թե լռեցին: Հիմա, չգիտես ինչո՞ւ, դրանց մասին խոսակցություններ են ծավալվում: Կա՞ն արդյոք տարաձայնություններ, եւ լո՞ւրջ են դրանք:

– Ես տարաձայնություններով չեմ զբաղիր եւ ոչ մեկ կարեւորություն կուտամ: Այլեւս մենք, մամուլը, մանավանդ դուք այս բաներով պետք չէ զբաղիք: Մամուլը առաքելություն մըն է: Ըսի ըսավներով, տարաձայնություններով պետք չէ զբաղի: Մամուլը պետք է օգտակար ըլլա հարցերու լուծման եւ ոչ թե նոր հարցերու արծարծման: Ես միշտ ըսած եմ, իմ տեսակետները պարզած եմ գրքիս մեջ, ամեն տեղ: Ճիշտ է, մեր եկեղեցին տարբեր պայմաններու մեջ կապրի, տարբեր հարցեր ունեցած է եւ ունի: Այդ հարցերը միասնական ոգիով, հանգրվանային մոտեցումով պետք է քննարկել եւ լուծել:

«Օրեր». 1700-ամյակի տոնակատարությունները կարո՞ղ են այդպիսի մի հանգրվան դառնալ:

– 1700-ամյակը մենք միասին պետք է նշենք, կաթողիկոսարանները միասին, բեմերու մեջ միասին, ամեն տեղ:

«Օրեր». Մամուլում նաեւ կարդացի, թե այս հարցում Կիլիկիո թեմը առաջ է ընկել Էջմիածնից:

– Մամուլի մեջ գրողը, ով որ գրած է, կցավիմ ըսելու, զրպարտություն է, սուտ է, կեղծիք է... Երեք տարիներ առաջ որոշած ենք կեդրոնական հանձնախումբին հետ՝ 1700-ամյակի ծրագիրի հստակ գրքույկ հրատարակած ենք, ինտերնետի մեջ դրված է: Մենք որոշած ենք ամբողջ եկեղեցին ներկայացնող ծրագիր ունենալ: Յուրաքանչյուր կաթողիկոսություն, պատրիարքություն, յուրաքանչյուր թեմ՝ ծրագիր ունենալ: Ահավասիկ, այս է, որ պիտի կատարենք: Մամուլն իր առաքելությունը որպես առաքելություն պետք է կատարե եւ ոչ թե սխալ բաներ ըսե՝ միտք պղտորող:

«Ազգ». Մենք սպասում էինք, որ երկու կաթողիկոսների ձեռամբ եւ օրհնությամբ պիտի բացվեին ցուցահանդեսն ու գիտաժողովը: Ինչո՞ւ Գարեգին Բ-ն չեկավ:

– Շիտակն ըսեմ ձեզի, շատ պարզ է: Ես այստեղ գալես օր մը առաջ Ժնեւ եղած ժամանակ իմացա, ինչպես Սրբազանն ըսավ, անմիջական պատճառներ եղած են, եւ հարկադրված է ինքը Նյու Յորք մնալ եւ չգալ: Ուրիշ բան մը չկա:

«Ազգ». Իսկ այդ պատճառները չե՞ք կարող նշել:

– Չեմ գիտեր անոնք նույնիսկ:

«Ազատություն». Դրանց տարաձայնությունների իմաստով չպիտի՞ նայել:

– Չեմ կարծեր: Վեհափառն իր թեմին մեջը կգտնվի արդեն: Կերեւի թեմական հարցեր կան: Սրբազանը լավ գիտե: (Նկատի ունի Վաչե սրբազանին, որը Հալեպում ներկայացնում էր Ամենայն հայոց հայրապետին):

Ի լուր լրագրողների

Մամուլի ազգային ակումբը «Հրատապ թեմա» ծրագրի շրջանակներում լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման ԱԺՄ նախագահ, ԱԺ պատգամավոր Վազգեն Մանուկյանի հետ:

Հանդիպումը կկայանա այսօր, ժամը 11-ին, «Հոլսեն» սրճարանում (Բուզանդի 1/3):

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Թ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221

Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ /հեռ. 529353

Համակարգչային ծառայություն /562941

Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի

Հղումը «Ազգին» պարտադիր է

Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

ԳՅՈՒՄՐԻ

«Այսօր խնջույք չի լինի»

Լրագրողի միամիտ ցանկություններ

«Կանցնես դու մի օր այստեղից,
Քեզ կողջունեն երգը զուռնայի,
Եվ Գյումրին՝ գորշ, դեղին,
Անտարբեր ու մռայլ կնայի...»:

Ե. Չարենց

Մինչեւ երկրաշարժը Չարենցի այդ մտահոգությունը համարում էինք անցած-գնացած: Հիմա վերստին դառնում ենք դրան՝ գյումրեցիների անորոշ հայացքների, մտահոգ դեմքերի, հումորի նույնիսկ կորցրած խոսք ու զրույցի մեջ նրանց վաղվա օրվա մի աննշան պատկեր անգամ փնտրելով, որը դժվարանում ենք գտնել... Ցավի մասին հիշեցնելը բնավ էլ ցավը չի վերացնում. ցավը վերանում է միայն բուժելով: Երբ չենք օգնում, այդ ցավն էլի է բուժվում, բայց բուժվում է դժվար, ցավ պատճառելով, բուժվում է թանկ՝ մարդկային կյանքի գնով:

Վերքի սպիացման այդ դժվարին ընթացքին հանկարծ մի լուսեղեն բան գալիս-հառնում է դեմդ: Ես ու ընկերս՝ Գյումրու ծննդատան գլխավոր բժիշկ Ֆելիքս Գրիգորյանը, եկեղեցու հարեւանությամբ գործող բացօթյա սրճարանում նստած, ուրախության ու հրճվանքի զգացողությամբ հաշվում ենք պսակադրության եկած զույգերին: Օրը շաբաթ է, եկեղեցին լիքն է մարդկանցով, լիքն է պսակադրության հերթի կանգնած զույգերով ու նրանց հարազատներով: Ի՞նչ ականահաճո տեսարան՝ հարսնազգեստը լուսավոր մի պատկեր է հարսի շուրջը խմբված հարազատների ֆոնին, եւ փեսան՝ կիրթ կոստյումի մեջ, հպարտ հայացքով:

Եկեղեցի մտնող-ելնող զույգերի հաշվարկը Ֆելիքսը յուրովի է անում՝ ինը ամիս հետո քանի՞ երեխա լույս աշխարհ կգա ծննդատանը: Այս լուսավոր փաստի կողքին պակասող ծնունդների անողոք թվերն են՝ 1991 թ. Գյումրիում 4.780 ծնունդ է գրանցվել, իսկ 99-ին... 1.750: Այս թեման գալիս-դառնում է մտահոգություն՝ այս սեպտեմբերին Գյումրու որոշ դպրոցներում թերեւս առաջին դասարաններ չբացվեն: «Կա դպրոց, ասում է Ֆելիքսը, որտեղ առաջին դասարանցի միայն մի երեխա կա: Հիմա մտածում են՝ ինչպե՞ս խմբավորեն, ինչպե՞ս այդ դպրոցից այն դպրոցին տան, որ գոնե տասը աշակերտով առաջին դասարան պահեն»:

Եվ սա ոչ թե հեռավոր մի գյուղում, որտեղից երիտասարդները գնացել են աչքերն ուր կտրի, այլ՝ Գյումրիում՝ երբեմնի շեն, ծնունդներով ռեկորդային այդ քաղաքում: «Երեխա ունենան՝ ինչպե՞ս պահեն», գոյություն ունեցող, բայց ոչ մեկին չտրվող հարցը պատասխան չունի: Ունենա էլ, տխուր պատկերների տեսքով կերեւա, որի կերպարները պսակադրություններին եկած մարդկանց շուրջբոլորը խմբված մուրացկան երեխաներ են, որոնք ամենուր են՝ շուկաների, եկեղեցու եւ հյուրանոցների դռներին, կայարանում, ավտոմեքենաների կառանատեղերում, փողոցներում...

Առիթից առիթ աղետի գոտի եկող որեւէ մեկի վերաբերմունքի ձեւը ոչ ես, ոչ էլ Ֆելիքսն ենք որոշելու կամ էլ թելադրելու: Բայց ես իմ միամիտ մտորումները բարձրաձայնում եմ վերջերս Գյումրիում կայացած երկրորդ բիենալեի առիթով: Հրաշալի մի ձեռնարկում, որ Գյումրին նաեւ այս կերպ է ուշադրություն հրավիրում: Բիենալեի բացման օրը՝ օգոստոսի 19-ին, ճոխ, չափազանց ճոխ խնջույք կազմակերպվեց մի նկատելի ռեստորանում: Ի՞նչ հետաքրքիր նախադեպ կարձանագրվեր, եթե, ասենք պետական ու քաղաքական գործիչները, մարզպետը եւ պաշտոնատար էլի շատ այրեր հանկարծ... հրաժարվեին խնջույքից եւ հայտարարեին. «Խնջույքը չի կայանա, եւ այս կերուխումի համար նախատեսված գումարը տրամադրվում է Գյումրու այսինչ սոցապբաժնին՝ բաժանելու կենսաթոշակ չստացած մարդկանց»:

Այդ բանը կարող էր նախաձեռնել յուրաքանչյուրը՝ ծննդով գյումրեցի Արմեն Դարբինյանը, որը մեծ օժանդակություն էր ցուցաբերել բիենալեի անցկացմանը, նրանից առաջ կարող էր ընկնել իր պահվածքով մշտապես անկաշկանդ Հենրիկ Իգիթյանը, հաջորդը կարող էր լինել այդ հրավերից շոյված Խոսրով Հարությունյանը: Գյումրեցիների կողմից շնորհակալության, օրհնանքի, զգացվածության ի՞նչ արտահայտություններ կլսվեին նրանց հասցեին:

«Խե՞նթ ես, ի՞նչ է, ասում է Ֆելիքսը, այդպիսի բան չի լինում»:

«Լինում է, Ֆելիքս, լինում է, վերջերս Երեւանում կառուցվող Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցում պսակվեցին Սյուզին ու Հայկը եւ իրենց հարսանեկան նվիրատվությունների ամբողջ՝ 3800 դոլար գումարը նվիրաբերեցին եկեղեցու կառուցմանը»:

Սա իրական փաստ է՝ տրամադրող եւ օրինակելի: Բայց շարունակվող մտորումն իրոք խենթի բան է: Ասենք՝ երկրաշարժի ամեն տարելիցին իշխանավորների կողմից Գյումրի կամ Սպիտակ ծաղկեպսակներ տանելը: Դրանք միշտ շատ շքեղ եւ, անշուշտ, շատ թանկարժեք են լինում՝ յուրաքանչյուրն անգամ 800-1000 դոլարի հասնող: Փաստորեն գումար են շահում Երեւանի ծաղկի խանութները, իսկ տուժածներին մնում են միայն մխիթարության խոսքեր, տարբեր խոստումներ, հավուր պատշաճի կատարվող միջոցառումներ: Վերջում էլ, տուժածներից առանձնանալով՝ «մի կտոր հաց են ուտում» ու հեռանում՝ եկող տարի կրկին այցելելու խոստումով: Իսկ թառամող, չորացող ծաղկեպսակները բնավ էլ վերքի սպեղանի չեն դառնում:

... Լրագրողի իմ այս միամիտ ցանկությունները, ափսոս, անարձագանք էլ կմնան, եւ նորակառույց դպրոցներում առաջին դասարանցիների դատարկվող դասասենյակներում կշարունակի թագավորել նորին մեծություն ամայությունը:

Շարունակելի վերջաբան

Նորապսակների վերջին ավտոմեքենան, երկար ազդանշանով, պտույտ արեց հրապարակում եւ հեռացավ: Եկեղեցու բակը դատարկվեց: Մուրացկան երեխաներից մեկը մոտեցավ մեր սեղանին.

- Ֆելիքս ծաձա, փարա չե՞ս տա:

Ֆելիքսը հարցրեց.

- Գրպանումդ էդ ի՞նչ է, դու ծխո՞ւմ ես:

Տղան կարմրեց, ամաչկոտ ցույց տվեց ծխախոտի տուփը, որի մեջ ճմռթված մանրադրամներն էին:

Նոր դրամներ ավելացնելով դրանց՝ երեխան գոհ հեռացավ: Տանը՝ «դոմիկում», նրան, ավաղ, ոչ դասագիրք, ոչ էլ, մանավանդ, համակարգիչ էր սպասում: Իսկ տղան դպրոցահասակ էր: Աստված գիտե՝ այս սեպտեմբերին նա դպրո՞ց գնաց, թե՞...

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՊԱՊԻԿՅԱՆ
Գյումրի-Երեւան

Գյուղերի վարկավորումը շրջանցում է «երաշտի գոտին»

Սկզբում գյուղացուց երես թեքեց բնությունը, հիմա էլ՝ կառավարությունը: «Մենք պարզապես ի վիճակի չենք որեւէ կերպ օգնել գյուղացուն», հայտարարեց նախագահն, ու հարցը կարծես դրանով սահմանափակվեց: Ճիշտ է, դիմեցին Համաշխարհային բանկի եւ այլ ֆինանսական կառույցների օգնությանը, սակայն վերաբերմունքը ոչ իրենց, ոչ էլ առավել եւս գյուղացուն վստահություն չներշնչեց:

Սակայն մտայնությունը բոլորովին էլ չխանգարեց նախագահ Ռ. Քոչարյանին հավաստիացնելու, որ գյուղերում սկսվել է վարկավորման լայնածավալ գործընթաց, եւ արդյունքներ անպայման ունենալու ենք: Եվ չնայած միտումներն, իրոք, նկատելի են, երաշտից առավել տուժած մարզերին չեն առնչվում: Դրանք ունեն եւ օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ պատճառներ:

Մինչեւ երաշտի ավերածությունները, մի քանի բանկեր գյուղական տարբեր համայնքներում բացեցին իրենց մասնաճյուղերն ու բաժանմունքները եւ սկսեցին վարկավորման իրենց նշված պայմաններն առաջարկել գյուղացիներին: Էական արդյունքներ, սակայն, չարձանագրվեցին: Գյուղացին շարունակեց հարկերը չվճարելու հաշվին առաջացած չնչին եկամուտներով մի կերպ գլուխը պահել, իսկ բանկերից դժգոհությունը կապել գրավադրման պայմանների հետ: Որպես գրավի առարկա դիտարկվում էին ոչ թե գյուղատնտեսական պարագաներն ու անասունները, այլ մեքենաներն ու շինությունները: Ընդ որում, բանկերը դրանք գնահատում էին սեփական չափանիշներով, որոնք էականորեն տարբերվում էին շուկայական արժեքից: Որոշ բանկերի պարագայում էլ գյուղատնտեսություններին չէին բավարարում առաջադրվող տոկոսադրույքների չափերը, որոնք չէին համապատասխանում ստացված եկամուտների իրական պատկերին: Պարզ էր, որ շատ քչերը կհամագործակցեին նման պայմաններում:

Հայագրոբանկն, օրինակ, որն արդեն մի քանի տարի փորձում է հանրապետության տարբեր մարզերում վարկավորման ծրագրեր իրականացնել, այս երեւույթները կապում է ոչ թե իր, այլ այն օտարերկրյա ֆինանսական աղբյուրների պահանջների հետ, որոնց հետ համագործակցության ծրագրեր ունի: Այսինքն, Հայագրոբանկը հանդես է գալիս որպես միայն ծառայություններ իրականացնող կամ մատակարար: Իսկ դա նշանակում է, որ գրավադրման պայմանների որեւէ փոփոխություն ակնկալելը բոլորովին էլ նրանից կախված չէ:

Վերջին շրջանում բավականին արդյունավետ գործունեություն է ծավալել Հայգյուղփոխօգնության բանկը, որն իր մասնաճյուղերն ունի Արարատյան դաշտավայրի եւ Արագածի շրջակա մարզերում եւ ներառում է 335 համայնք՝ մոտ 18 հազար տնտեսություններով: Շահեկանորեն տարբերվում են նաեւ բանկի առաջադրած պայմանները, որոնք, կախված համագործակցել ցանկացող գյուղական տնտեսությունների հնարավորություններից ու ռեալ կապիտալից, բավականին առաձգական են: Բանակցություններից հետո ընդունվում են կոմպրոմիսային տարբերակներ՝ ընդունելի երկու կողմերի համար էլ: Այս եղանակով բանկը մեծացնում է համագործակցության շրջանակները՝ ձեռք բերելով նորերին եւ արտաքին վստահություն: Սակայն եւս անելիքներ ունի երաշտից տուժած մարզերը ծրագրերում ներառելու առումով: Բանկն այս հանգամանքը կապում է ոչ թե հենց երաշտի փաստի հետ կամ ցանկության բացակայության, այլ պարզապես դեռեւս ստեղծված չեն նրա՝ այդ մարզերի (Սյունիք, Գեղարքունիք, Տավուշ, Վայոց ձոր) կենտրոնները, որոնք նախատեսվում են իրագործել հաջորդ տարվա ընթացքում: Փաստորեն առնվազն աշնանացանը նորմալ կազմակերպելու համար այդ մարզերի համայնքները բանկի ծառայություններից օգտվել չեն կարող:

Այդ մարզերում դժվարությամբ են իրացվում գյուղատնտեսական ապրանքները՝ հիմնականում կարտոֆիլը, կաղամբը, որը մշտական լարվածության տակ է պահում առաջին հերթին հենց տնտեսություններին, ապա նաեւ՝ բանկերին: Շատերի մտավախությունները կապված են նաեւ երաշտի հետ: Սակայն գյուղացիների շահագրգռվածությունը գումարներ հայթայթելու առումով առավել քան երբեւէ բանկերի համար վարկավորման գործընթացը ընդլայնելու հնարավորություն է ստեղծում:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ՊԵՏԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ

«Ուրախալի» ասուլիս...

Սկիզբը էջ 1

Չնայած «քարեխիղճ եւ անքարեխիղճ» տերմինները մեր բառապաշար մուտք են գործել հենց նախարարի շնորհիվ, այդուհանդերձ նա ինքն էլ տարակուսում էր դրանց իրականությանը համապատասխանելուն: «Դա շատ հարաբերական է, քանզի ամենաքարեխիղճ հարկատուի մոտ անցկացվող ստուգումները խախտումներ են հայտնաբերում», այսպիսին էր Գագիկ Պողոսյանի կարծիքը: Հաջորդ հարցը, որին նա կարեւորություն տվեց, «համակարգի առողջացումն» է: Ներկայումս նախարարությունում «ոչ մի կադրային փոփոխություն անհիմն չի կատարվում» եւ ըստ նախարարի, առաջ են քաշվում եւ ղեկավար պաշտոնների նշանակվում այն աշխատակիցները, որոնք չեն ունեցել որեւէ հովանավոր եւ միշտ մնացել են նույն աշխատանքին: Մի խոսքով, նախարարությունում «լավ մթնոլորտ է»: Իսկ հետագայում այստեղ աշխատանքի են ընդունվելու ոչ թե որեւէ մեկի միջնորդությամբ կամ հովանավորությամբ, այլ պետեկամուտների նախարարության ուսումնական կենտրոնի դասընթացներն ավարտած անձինք: Ապա նախարարը սկսեց հերթականությամբ հերքել մի շարք լրատվամիջոցներում իր հասցեին արված մեղադրանքները, հատկապես ընդգծելով, որ ինքը քաղաքական պատվեր չի կատարում եւ այդպիսի պատվեր չի եղել ո՛չ նախագահի, ո՛չ վարչապետի կողմից, ավելացնելով նաեւ, որ «ինքը այդ մարդը չէ»: Խնդիրն այստեղ այլ է: Երբ ստուգումներ են սկսվում որեւէ տնտեսվարող սուբյեկտում եւ խոշոր խախտումներ են հայտնաբերվում, պարզվում է, որ սուբյեկտը որեւէ քաղաքական գործչի կամ ուժի հովանավորությունն ունի: Եվ տվյալ գործիչը կամ ուժը սկսում քաղաքական հաշվեհարդար համարել նման միջոցառումները: Որպես ցայտուն օրինակ Գագիկ Պողոսյանը ներկայացրեց Արկադի Վարդանյանին պատկանող «Կոմպայն Արշավիր» ՀՁ-ում մի շարք խախտումների փաստերը, որոնց հետեւանքով պետությանը չեն վճարվել համապատասխան հարկերը: Իսկ ինչ վերաբերվում է ստուգողներին, ապա նախարարը գաղտնիք չհամարեց այն փաստը, որ յուրաքանչյուր տեսուչ 2-3 հովանավոր է ունեցել եւ մինչեւ վերջերս այդ աշխատանքի թափուր տեղ չի եղել: Իսկ այժմ համակարգը բազմաթիվ մասնագետների կարիք ունի:

Վերադառնալով վերջերս Արդյունաբերողների եւ գործարարների միությունում կայացած հանդիպմանը եւ երկու խոշոր հարկատուների կողմից գերավճարները վերադարձնելու պահանջին, նախարարին այն հարցն ուղղեցինք, թե ի՞նչ է նշանակում նրա «ճիշտ ձեւակերպումներ կատարել» պատասխանը: Նախարարը նշեց, որ գերավճարները իջել են 23 մլրդ դրամից մինչեւ 16 մլրդ, ապա հայտնեց, որ այստեղ ձեւակերպումների 80-90 տոկոսը մեծ խախտումներով է կատարվում: Այնուամենայնիվ անհայտ մնաց, թե կոնկրետ արտահանման ուղղվածություն ունեցող ձեռնարկությունների գումարների վերադարձման հարցն ինչպիսի լուծում է ստանալու: «Ազգի» հաջորդ հարցն էր, որ ունենալով «Ստուգումների մասին» օրենք, արձանագրվել է կառավարության նախորդ որոշման հիման վրա ստուգում անցկացնելու փաստ: Այս դեպքում ո՞րն է օրենքի ընդունման իմաստը: Գագիկ Պողոսյանն անմիջապես ընդգծեց, որ իրենք առաջնորդվում են օրենքով, որտեղ, ի միջիայլոց, իրենց ամեն ինչ բավարարում է: Մասնավորապես նշվեց ստուգումն անցկացնելուց 3 օր առաջ տնտեսվարող սուբյեկտին տեղեկացնելու կետը, որը հնարավորություն չի տալիս օպերատիվ գործողություններ կատարել ստվերային շրջանառության դեմ պայքարում: Մամուլի ասուլիսի ժամանակ նախարարն անդրադարձավ նաեւ պարզեցված հարկին եւ հաշվիչ դրամարկղային մեքենաներին, այն կարծիքը հայտնեց, որ ինքը դեմ է ՀԴՄ-ների ներդրմանը այս պահին: Սակայն միաժամանակ հակառակ տեսակետն արտահայտեց, որ «դրանք անհրաժեշտ են քաղաքակիրթ առեւտրի համար»: Նախարարի այս պատասխանից կարելի էր ենթադրել, որ անորոշ վիճակն այստեղ դեռեւս կշարունակվի: Իսկ ընդհանրապես նրա լավատեսությունն ասուլիսի ամբողջ ընթացքում աչքի էր զարնում, ինչը սակայն այդպես էլ չփոխանցվեց ներկաներին:

ԱԶԳ

Ամերիկեան երկու կուսակցութիւններու համագումարները արդէն մոռացութեան մատնուիլ սկսած են. ճառերը, խելագարութեան հասած ցուցարարութիւնները սրահին մէջ թէ սրահէն դուրս՝ ըսի-ըսաւի հաճելի նիւթեր են, իսկ թեկնածուներու ընտանեկան երեւումները պաստառին վրայ զուարճալի յուշեր կը մնան շատերու մօտ: Ինչ որ կը մնայ համագումարներէն, կուսակցութեանց թեկնածուներն են եւ անոնց կատարելիք 9 շաբաթուան չէր եղած, երբ Այզընհաուըր նախագահն էր:

Դեմոկրատ Ալ Գոր պիտի կարենա՞յ համոզել ընտրողները, թէ ինքն իր ճակատագրին տէրն է այլեւս եւ Քլինթընի աւանդին ժառանգորդը չէ: Քլինթընի անթացումերով քալելէ պիտի դադրի՞ փոխ նախագահը: Պիտի կարենա՞յ ապացուցանել, որ ինք այնքան մը վճռական է, որ ազդեցութեան հզօր ուժերը, մասնաւոր շահերը, դասական իրաւաբանները եւ աշխատաւորական միութիւնները հեռու տական Լիբըրմէնի ըսածին եւ համոզումներուն միջեւ:

Հանրապետական Ջորջ Բուշ պիտի կարենա՞յ համագումարի ընթացքին յայտարարուած եւ բազմիցս ծամծմուած «գթասիրտ պահպանողականութիւնը» քաղաքական ուղեգիծներու հիմք ծառայեցնել՝ մարդկայնականութեան դիմագիծ մը հագցնելով հանրապետականներուն: Աւելի արդար եւ հաւասարաչափ հասարակարգի մը հասնելու ուղին պիտի կարենա՞յ բանալ բոլոր ամերիկացիներուն եւ անհոգի արտայայտութիւնը, իսկ Բուշի անորոշ նայուածքը շատ ալ հետաքրքրութիւն չեն ստեղծեր ունկնդիրներուն մօտ: Հմայքին եթէ ամերիկացի ընտրողը կը փնտռէ թեկնածուին հաստատակամութիւնը եւ զօրաւոր պայքարողը, յաղթանակի ձգտումը եւ դրական այլ բաներ:

Ամերիկահայութեան համար ո՞ր թեկնածուն ընդունելի է.

Հարցումը, որ միայն ու միայն մեզ՝ քանի մը տասնեակ հազար հայ քուէարկողները կը հետաքրքրէ, սա է. եսք հրէական քանի մը միլիարդ դոլարով պարարտ բանաձեւերու, Ցեղասպանութեան բանաձեւին մասին առարկած էր. «դրական քուէարկելով, Ցեղասպանութեան զոհերը ետ չեն գար...»: Հիանալի տրամաբանութիւն մը, օրական երեք անգամ աղօթող հաւատացեալին համար:

Հանրապետական Դիք Չէյնիին անձնական շահերը գերհզօր Հալիբըրթըն ընկերութեան մէջ՝ զինք ուղղակիօրէն կ'առնչեն Բաքուի քարիւղի հորերուն եւ Բաքու-Ջէյհան քարիւ-

Նախաճաշակ մը ամերիկեան նախագահական ընտրութիւններուն

ներու ընտրարշաւը: Յառաջիկայ երկու ամիսներուն ընթացքին, ամերիկացի ընտրողը պիտի որոշէ, թէ թեկնածու-ախոյեաններէն զո՞վ պիտի ընտրէ՝ ծանր քաշային թացին համար:

Հակառակ որ դեմոկրատ եւ հանրապետական թեկնածուները ինչպէս նաեւ փոխ նախագահացուները ծանր հրետանիի դասակարգէն չեն՝ կը նախատեսուի խիստ եւ անզիջող պայքար մը: Բնական երեւոյթ նախագահական ընտրութեանց:

Նոյեմբեր 7-ի ընտրութիւնը Սպիտակ տունին հասնելու պայքար մը ըլլալով հանդերձ, Կոնգրէսի երկու Տուներուն տիրելու մրցակցութիւնն ալ է: Հանրապետական կուսակցութիւնը 106-րդ Կոնգրէսի Ծերակոյտին մէջ այժմ կը վայելէ 8 աթոռի առաւելութիւն մը դեմոկրատներու նկատմամբ (53:45), իսկ Ներկայացուցչական տան մէջ ալ՝ 11 աթոռի առաւելութիւն մը (222-211): Նահանգապետներու բաշխումը ալ աւելի նպաստաւոր է հանրապետականներուն համար. արդարեւ, այսօր 31 հանրապետական նահանգապետներ կան 17 դեմոկրատներու դէմ:

Շատ դժուար վերելք մը կը դիմակայեն դեմոկրատները: Սպիտակ տան պահպանումը, Կոնգրէսի երկու Տուներու վերադեմոկրատացումը եւ նահանգային մակարդակի վրայ ալ՝ անիմանալի շրջադարձի մը իրագործումը 1952-էն ի վեր Հանրապետական կուսակցութիւնը այսքան տիպիտի պահէ, որպէսզի պետական միջամտութիւններ չկատարեն իր իշխանութեան ընթացքին եւ «ժողովուրդին» պիտի վերադարձնէ կառավարութիւնը: Դժուար առաքելութիւն մը ազատական Ալ Գորին համար:

Ալ Գոր սխալ մը գործեց Ճօ Լիբըրմէնը փոխնախագահութեան հրաւիրելով՝ որպէս ճնշուած փոքրամասնութեան մը ներկայացուցիչը եւ հաւատացեալ հրեայ մը, որ օրը երեք անգամ կ'աղօթէ եղեր: Եթէ այս երկրին մէջ ճնշուած եւ անիրաւուած փոքրամասնութիւններ կան, անոնք ալ սեւամորթ եւ լատինօ խմբաւորումներն են. այս վերջիններուն մասնակի հեռացումը լուրջ հարուած մը կրնայ տալ «ժողովուրդի» թեկնածու Ալ Գորին: Լիբըրմէնի հաւատացեալ ըլլալը եւ ընտանիքի միաւորին վեհ սկզբունքներու ջատագովը ըլլալը այդքան ալ համոզիչ ազդակներ չեն ամերիկացիներուն համար: Կրօնական ազդակին այս ձեւի, եւ այս պայմաններու տակ վերայայտնութիւնը ամերիկեան քաղաքական կեանքին մէջ, պարզապէս կեղծաւորութիւն է. պէտք է յուշել, որ Ս. Նահանգներու մէջ եկեղեցին ու կրօնը ամերիկացի պահպանողական զանգուածին կեանքէն եւ պետական վարժարաններէն դուրս շպրտողները եղան Կոնգրէսի հրեայ ներկայացուցիչներն ու իրենց միլիոնները հասցնող տոհմակիցները մասնաւորաբար 80-ական թուականներուն: Հակասութիւն մը չի՞ պարզուիր ծերակուառջեւ, կակուղցնելով հանրապետականներու ընկերային ճանչուած կարծրութիւնը: Տուրքերու նուազումին, ընկերային ապահովագրութեան պահպանութեան նման ծրագիրներու խոստումները բոլոր քուէարկողներուն հաճելի են անշուշտ:

Ռիչըրդ «Դիք» Չէյնիին ընտրելով փոխնախագահութեան թեկնածու, Ջորջ Բուշ ապահովեց աջ-կեդրոն թեւով հանրապետականներու վստահութիւնը, նոյն ատեն ծայրայեղ աջերը զրկելով ապագայ վարչակազմին մէջ խօսք ունենալու իրաւունքէն:

Թէ ո՞ր թեկնածուն իր ընտրարշաւի խոստումները վստահելիութեամբ հաւասալիութեամբ եւ մարդկայնականօրէն պիտի փոխանցէ իր հետեւորդներուն եւ չէզոքներուն. այդ է կարեւոր ազդակներէն մէկը ամերիկեան ընտրութեան մը համար: Աւելին, անհատական հմայքը քարիզմա կոչուածն է, որ մեծ դեր կատարած է ընտրութեանց մէջ, մանաւանդ 1960-ի Քենեդի-Նիքսըն ճակատումէ ի վեր:

Ուզենք կամ ոչ, նախորդող երեք ընտրութիւնները պայմանաւորուեր էին նաեւ թեկնածուներու հմայքով. Ռոնըլդ Ռեգընի հեղինակաւոր արտաքինն ու համոզիչ ժպիտը, Ջորջ Բուշի (հայր) վերապահ լրջութիւնը եւ Բիլ Քլինթընի անմեղունակ դէմքն ու առինքնող ժպիտը շատ մեծ ազդակներ դարձեր էին. այսօր, երկու թեկնածուներու ներկայութիւնը թեմին կամ պաստառին վրայ, շատ ալ ուշադրութիւն չի գրաւեր: Գորի չոր հայկական Ցեղասպանութիւնը պիտի ճանաչում գտնէ՞ այսինչին նախագահութեան ատեն: Դժբախտաբար այս հարցումով կը չափենք թեկնածուի մը ընտրելիութիւնը: Պարզունակ հասարակութեան մը մտահոգութիւնն է Ցեղասպանութեան ճանաչումին տրուած այսքան կարեւորութիւն, երբ Հայաստանի, Արցախի օժանդակութիւնները, Կովկասի խաղաղութիւնը, Արցախի ապագան, Հայաստան-Իրան, Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւնները էական հարցադրումներուն ծիրին մէջ պէտք է ըլլան եւ անոնց պատասխանները՝ հայկական քուէները պայմանաւորող ազդակները: Շատ լաւ պէտք է հասկնանք նաեւ, որ ընտրուելիք 107-րդ Կոնգրէսը բանալին է մեզ շահագրգռող հարցումներուն:

Բայց քանի որ հարցումը թռաւ գրիչէն, հարցնենք ամէն թեկնածուի:

Ալ Գոր հետեւողականօրէն մերժած է Ցեղասպանութեան դատապարտութեան կամ ճանաչումի մասին կարծիք յայտնել Հայաստանին օժանդակելու եւ Կովկասի հակամարտութեան լուծում գտնելու խոստում տուած է ան նախագահ Քոչարեանին, վերջինիս այցելութեան ընթացքին: Թէ խոստումը որքանի կրնա՞յ վերածուիլ, շատ բան կախեալ է դարձեալ Կոնգրէսէն:

Դեմոկրատ փոխնախագահի թեկնածուին կարծիքը Ցեղասպանութեան ճանաչման մասին յստակ եղած էր 1990-ին, երբ ծերակուտական Ճօ Լիբըրմէն ի նպաստ քուէարկելէ դատարի իրագործումին: Ինչ խօսք, որ քարիւղատարը պիտի կառուցուի, Գորը նախագահ ըլլայ կամ ոչ: Հարց է սակայն գիտնալը, թէ նախկին պաշտպանութեան նախարար Չէյնին, որքա՞ն եւ ինչպէ՞ս պիտի միջամտէ քարիւղի հսկաներուն ի նպաստ: Ոչ ոք կրնայ կռահել:

Զոյգ թեկնածուներէն միայն Ջորջ Բուշն է, որ հայկական Ցեղասպանութեան հարցով մեզ՝ հայերս ուրախացնող անկեղծ արտայայտութիւններ ունեցաւ: Որքա՞ն վստահելի եւ հաւատալի են այդ կարճ, բայց անուշ խօսքերը: Անցեալին նախագահներ Քլինթընն ու Ռեգընը դատապարտեր էին ցեղասպանական արարքը, երբ դեռ թեկնածուներ էին. նախագահ Քլինթըն «տխուր դէպքեր» կը յիշէր ամէն տարիի 24-ին, իսկ նախագահ Ռեգըն բոլորովին մոռցեր էր հայն ու անոր ցաւը...

Ամերիկահայ քուէարկողները չեն կրնար միայն Ցեղասպանութեան ճանաչումի նեղ շահերով առաջնորդուիլ Նոյեմբեր 7-ի ընտրութեան համար: Երկրին տնտեսութիւնը, ընկերային եւ կենցաղային հարցերը, պաշտպանութեան եւ արտաքին յարաբերութեանց խնդիրները, ամերիկեան գերհզօրութենէն բխող դժուարութիւնները եւ այս բոլորին առաջարկուած լուծումները նաեւ մեզ պէտք է քուէատուփ առաջնորդեն:

ՎԱՉԷ ՍԵՄԵՐՃԵԱՆ
«Նոր օր»-ի խմբագիր
Լոս Անճելըս

Բարեգործական խաղի պարտադիր կանոնները

Անկախ առաջնահերթությունից, մի գյուղում կարող է իրագործվել մեկ տարում տասը բարեգործական ծրագիր, մյուսում՝ տասը տարում ոչ մի ծրագիր

Իրողությանը կարելի է տալ սրամիտ բացատրություն. աջ ձեռքը չպիտի իմանա, թե ինչ է տալիս ձախ ձեռքը: Կամ՝ մարզպետը չպիտի իմանա, թե այս կամ այն բարեգործական կազմակերպությունն իր համայնքում ինչ է անում:

Այդ դեպքում ի՞նչ են ծրագրում ու կանխատեսում մարզպետարանների համապատասխան բաժինները: Հարցս ուղղում եմ Գեղարքունիքի մարզպետարանի ծրագրերի եւ կանխատեսումների բաժնի վարիչ Արտուշ Ղուկասյանին: Պարզվում է, որ իրենք զբաղվում են բոլոր համայնքների սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի ուսումնասիրությամբ, կանխատեսում արդյունքները, թե այսինչ համայնքի ջրագծի ծրագիրը մյուս համայնքներին վնաս տալո՞ւ է, նրանց ջուրը չի՞ կտրվի եւ այլն:

Պրն Ղուկասյանին հարցնում եմ, ինքը տեղյա՞կ է, թե մարզում ինչ բարեգործական ծրագրեր են գործում, կամ, ասենք, «Սնունդ աշխատանքի դիմաց» ծրագրով Գեղարքունիքի մարզի 92 համայնքներում քանի՞ ծրագիր է իրագործվել:

«Ոչ մի ծրագիր մարզպետարանին հասցեատու չէ: Համայնքներում ծրագրեր են իրականացվում, որոնց մասին մենք իմանում ենք պատահաբար, մի քանի տարի անց, կամ՝ տեղյակ էլ չենք լինում, ասում է Արտուշ Ղուկասյանը, միջազգային կազմակերպությունները մեզ հասցեատու չեն, ավելին, խուսափում են մեզանից: Կան, իհարկե, ծրագրեր, որոնք իրենց ընտրությունը կատարում են մարզպետի օգնությամբ, ասենք՝ Սոցիալական ներդրումների հիմնադրամը: Անտեղյակությունը, չկոորդինացված գործելակերպը խոչընդոտում է մեր աշխատանքին: Մարզպետարանը տվյալ բյուջետային տարում նախատեսում է կատարել այս գործը, մեկ էլ իմանում ենք, որ որեւէ բարեգործական հիմնարկ արդեն դրանով զբաղվում է»:

Թվում է, թե գործ են անում, լա՛վ են անում, մե՛զ համար են անում: Բայց առաջնահերթ լուծում պահանջող խնդիրը մնում է: Չէ՞ որ 92 համայնքապետներն իրենց ծանոթությամբ ու ճարպկությամբ տարբեր մարդիկ են, մեկ էլ լսում ես, որ 80 տոկոսով խմելու ջրով ապահովված գյուղում ջրագիծ են նորոգում, ավելի վատ վիճակում գտնվող եւ 40 տոկոսով ապահովված գյուղը տարիներով սպասում է իր բախտին:

Խնդիրը միայն բախտը չէ: Օտար աչքից հեռու, միայն համայնքապետի ու միջազգային կազմակերպության երես առ երես գործարքից կարող էր շահել ոչ միայն գործը, այլեւ՝ երկու կողմերը: «Ասանկ բաները կտեսնվի՞ն», այսպիսի դեպքերում հարցնում է Պարոնյանը: Չեն տեսնվում, բայց ենթադրվում են, եւ ամենավատն այն է, որ դա լինում է բարեգործի պարտադրած կանոնը: Իսկ խաղի ավերներն արդեն զգալ են տալիս եւ տալու են դեռ:

Վերադառնալով Գեղարքունիքի մարզին, համաձայնենք պրն Ղուկասյանի այն մտքին, թե մի օղակ է պետք, որ համակարգի մարզում գործող կազմակերպությունների աշխատանքը: Այս խաղում տեղական իշխանությունը խաղից դուրս վիճակում է: Օրինակը բարդ է: Մարզի Ճամբարակի ենթաշրջանի Անտառամեջ գյուղում «Օքսֆամը»՝ բրիտանական բարեգործական կազմակերպությունը, երկու տարի առաջ շուրջ չորս կիլոմետրանոց խմելու ջրագիծ է անցկացրել, ընդ որում՝ 2,5 կմ բաց ջրագիծ: Իսկ դա Գեղարքունիքի մարզի պայմաններում նշանակում է անհեռանկար ու ժամանակավոր գործ: Այդպես էլ եղել է. կարճ ժամանակից հետո գյուղը նորից զրկվել է խմելու ջրից, աղմուկ է բարձրացրել, որից էլ մարզպետարանում տեղյակ են եղել կատարված աշխատանքի մասին: Որ Գեղարքունիքի մարզը, Հայաստանի չափանիշներով, անընդգրկելի է, եւ հեռավոր գյուղից մինչեւ մարզկենտրոն 100 եւ ավելի կմ է, պարզ է բոլորին, բայց խոսքն այլ բնույթի անտեղյակության մասին է:

Լրագրողական հարցումին «Օքսֆամ»-ից պատասխանեցին, թե այդ բաժինը լուծարվել է, փաստաթղթերը չեն պահպանվել:

Փաստաթղթերը չկան, ստուգողներ՝ չկան, բողոքելու տեղ՝ նույնպես:

Գեղարքունիքի մարզպետարանին մնում է Անտառամեջ գյուղի «հասարակության» (Հր. Մաթեւոսյան) խմելու ջրագծի խնդրով դիմել փախստականների հարցերով նորվեգական խորհրդին:

Բարեգործական կազմակերպությունը ենթարկվում է ի՛ր ղեկավար մարմնին

Խնդիրն ավելի համակողմանի ներկայացնելու, մութ կետերը լուսաբանելու համար դիմեցինք ՀՀ կառավարության մարդասիրական օգնության կենտրոնական հանձնաժողովի քարտուղար Արա Սիմոնյանին: Նախ պարզվեց, որ մարզպետարանի անտեղյակությանը հակառակ, կառավարությունում «տեղյակություն» է:

«Իհարկե, այդ կազմակերպություններն ինքնագլուխ չեն գործում: Նրանք իրենց ծրագիրը համաձայնեցնում են մեր կառավարության հետ եւ գործում իրենց կանոնադրության շրջանակներում: Ձեր ասած «Օքսֆամը» գրանցվել է որպես Հայաստանում գործող բարեգործական կազմակերպություն եւ իր ծրագիրը ներկայացրել է հաստատման մարդասիրական օգնության կենտրոնական հանձնաժողովին, ինչպես գործող տեղական բարեգործական կազմակերպությունները, ասում է պրն Սիմոնյանը: Եթե բարեգործական կազմակերպությունը հարկային եւ մաքսային արտոնությունների համար մեզ չի դիմել, պարտավոր չէ ոչ հասցեատու լինել, ոչ էլ տեղեկատվություն ներկայացնել»:

Կոնկրետ դեպքում մարզպետարանի անտեղյակությունը պրն Սիմոնյանը համարեց համակարգման թերություն: Ինչ վերաբերում է աշխատանքների առաջնահերթությունների խախտմանը, հանձնաժողովի քարտուղարի կարծիքով, ճիշտն այն է, որ մարզպետարանը մարզի առաջնահերթ կարիքները ճշգրտի, համակարգի, եւ ինքն էլ օգնի՝ դիմելու համապատասխան բարեգործական կազմակերպությանը:

«Նման բնույթի կազմակերպությունները, որպես կանոն, ցանկացած մարզի տարածքում ծրագիր են իրականացնում մարզպետարանի հետ համատեղ: Հանձնաժողովը որոշում է կայացնում միայն ճյուղային նախարարության ու մարզպետարանի եզրակացության հիման վրա: Բայց պիտի չմոռանանք, որ բարեգործական կազմակերպությունը գործում է ի՛ր լիազորությունների շրջանակներում, ունի գործելու որոշակի չափանիշներ, իր դոնորի կողմից ունի որոշակի սահմանափակումներ, օրինակ, փախստականների տոկոսն այսքա՛ն պիտի լինի: Իսկ փող տվողը դոնորն է: Եվ, որպես կանոն, առաջարկն ավելի շատ է լինում, քան նրանց հնարավորություններն են, եւ նրանք գործում են իրենց ֆինանսավորողների ներկայացրած սահմանափակումների համաձայն», ներկայացնում է պրն Սիմոնյանը:

Հ. Գ. Հոդվածն արդեն պատրաստ էր, երբ տեղեկացանք, որ մարդասիրական օգնության կենտրոնական հանձնաժողովը բարեգործական կազմակերպությունների եւ տեղական իշխանության փոխհարաբերությունները կարգավորող որոշում է ընդունել:

ԳԱՅԱՆԵ ՄԻՐՏՈՅԱՆ

ԱԶԳ

Վրաստանի վերածննդի ճարտարապետներից՝ Ասլան Աբաշիձե

Քաղաքական դիմանկարի փորձ

Վրաստանի, միգուցե Անդրկովկասի քաղաքագետներից ոչ մեկի գործունեությունն այնպիսի իրարամերժ գնահատականների չի արժանացել, ինչպես Աջարիայի Ինքնավար Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահինը։

Մեծամասնության համար Ասլան Աբաշիձեն Աջարիայի իսկական ղեկավար է, որն իր տարածաշրջանում պահպանել է կայունություն, ավելի ճիշտ՝ օրինականությունը վերականգնել է այն ժամանակ, երբ ամբողջ Վրաստանում «օրենք» բառը սոսկ կասկածելի մեկնաբանությունների տեղիք էր տալիս։

Փոքրամասնության համար ինչ-որ գավառական բռնապետ է, որն անջատողական քաղաքականություն է վարում, չի հանդուրժում այլախոհություն, հաշվի չի առնում Աջարիայի շատ կուսակցությունների կարծիքը։ Ավելին՝ հետապնդում է ընդդիմադիր քաղաքական միավորներին։ Վերջիններիս մասին նա ասել է. «Անհրաժեշտ է ձեւակերպել «կուսակցություն» հասկացությունը։ Ակնբախ է հետեւյալ միտումը. հավաքվում են մի 10-15 մարդ, ստեղծում կուսակցություն եւ ժողովրդի անունից փորձում կառավարող շրջաններին թելադրել կամ պարտադրել անձնական շահերն ու կարծիքը։ Բնականաբար, լրջորեն քննության առնել նման երեւույթները, որոնք երբեմն ընդունում են վերջնագրային ձեւեր, ըստ իս, չի կարելի։ Նման իրավիճակը կարող է երկիրը քաոսի հասցնել։ Ոչ ոք չի պատրաստվում նրանց հետապնդել։ Եթե նրանք դառնան իսկական կուսակցություն, հասարակությունը գնա նրանց հետեւից, հաղթանակ տանեն ընտրություններում, ապա ո՞վ կարող է դեմ գնալ այն կուսակցությանը, որի թիկունքին բնակիչների մեծամասնությունն է...»։

Կարծում ենք՝ Աբաշիձեի այս խոսքերը սպառիչ պատասխան են անբարյացակամներին։

Չափազանցություն չի լինի, եթե ասենք, որ Ասլան Աբաշիձեն ամբողջ Վրաստանի ուշադրության կենտրոնում է։ Պատերազմները շրջանցեցին Աջարիան, երկրում անօրինականության եռուն պահին այստեղ հանցագործության մակարդակը նվազեց։ Վրաստանի այլ մասերում լրիվ կազմալուծվեց տնտեսությունը, իսկ Աջարիայում, թեկուզ քիչ, բայց ինչ-որ բան արտադրվում է։ Նախկին ԽՍՀՄ ամբողջ տարածությունը ծվատվում է ազգային ու կրոնական հիմնախնդիրների հետեւանքով, իսկ Աջարիայում կառուցեցին եկեղեցիներ, բացեցին հոգեւոր ճեմարան, վերանորոգեցին մզկիթը, սկսեցին հրատարակվել հայկական եւ հունական համայնքների թերթերը, շահագործման հանձնվեցին Շախմատի տունը, ֆուտբոլի մարզադաշտը...

Բնիկ բաթումցի, Աջարիայի մեջլիսի նախկին նախագահ Մեմեդ Աբաշիձեի թոռը դեռ մանկուց է դաստիարակվել ինտերնացիոնալիզմի ոգով։ Նրա պապը երկու անգամ փրկել է տեղի հայերին ֆիզիկական բնաջնջումից, հայրը՝ Իբրահիմը, հայ մոր՝ տիկին Մարիամ Տաբակյանի կաթով է սնվել։ Դրա համար էլ Հարություն Տաբակյանը եւ Իբրահիմ Աբաշիձեն կաթնեղբայրներ էին։ Այդ եղբայրությունը նրանցից փոխանցվել է իրենց որդիներին՝ Ասլանին ու Ժորային։

Ասլան Աբաշիձեի համար եղբայրությունը եւ բարեկամությունը սոսկ խոսքեր չեն։ Դրանում համոզվեցի տակավին 1992-ի փետրվարին՝ առաջին հանդիպման ժամանակ։ Նա քաջատեղյակ էր Աջարիայի հայ համայնքի հոգսերից։ Եվ երբ հարց բարձրացրինք հայկական առաքելական Սուրբ Փրկիչ եկեղեցու մասին, նա նույն պահին պաշտոնական համապատասխան կարգադրություն արեց Բաթումի քաղաքապետին՝ եկեղեցին հայ համայնքին հանձնելու կապակցությամբ։ Իսկ մեկ այլ պաշտոնական-բարեկամական նամակով (1992-ի փետրվարի 26-ին, թիվ 49) ուրախալի լուրը հաղորդեց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Վազգեն Ա-ին, միաժամանակ խնդրելով հայոց երջանկահիշատակ հայրապետին ներկա լինել Սուրբ Փրկչի օծման արարողությանը։

Վեհափառն անչափ ուրախացավ, որ վերջապես եկեղեցին վերադարձվեց հայ հավատացյալներին։ Երբ եկեղեցուն վերաբերող նյութերը հանձնեցինք Վեհափառին, նա այնպես նայեց Սուրբ Փրկիչ եկեղեցու լուսանկարին, ինչպես հայրը կնայեր կորած ու անսպասելի հայտնված որդուն։ Ջերմ էր նաեւ Վեհափառի ուղերձը Ասլան Աբաշիձեին։

Նամակը «Էջմիածնի գանձերը» ալբոմի եւ Վեհափառի մեծադիր լուսանկարի հետ՝ նրա ինքնագրով հանձնեցինք պրն Աբաշիձեին իր տանը։ Ու բարով անուշ սուրճ վայելելով ծայր առավ մեր անկեղծ, ոչ պաշտոնական զրույցը։ Պրն. Աբաշիձեն պատմեց, որ իր տոհմի ներկայացուցիչները միշտ էլ մեծ դեր են խաղացել Վրաստանի կյանքում։ Աբաշիձեների տոհմում դարերի ընթացքում չի եղել եւ ոչ մեկը, որ ոտնահարած լինի պատվի եւ խղճի սահմանագիծը։

– Ես հպարտանում եմ իմ նախնիներով՝ Կախաբեր-Էրեսթավի-Աբաշիձեից սկսած մինչեւ Մեմեդ Աբաշիձեն, ասում է թոռն Աբաշիձեն, շատ բան են արել Վրաստանի ամբողջականության համար, հաճախ իրենց կյանքը նվիրաբերել նրա զոհասեղանին։ Իսկ Մեմեդ Աբաշիձեն ծեր հայրենակիցներին երկու անգամ փրկել է կոտորածներից։

Աբաշիձեի նախաձեռնությամբ վրացերեն հրատարակվել են Շառլ Ազնավուրի, Սիլվա Կապուտիկյանի, Հրաչյա Մաթեւոսյանի, Նազար Բույումի (Ճանճիկյան) գրքերը։ Վերջին գրքի առաջաբանը պոլսահայ բանաստեղծի մասին գրել է Ասլան Աբաշիձեն, իսկ Սիլվա Կապուտիկյանի ծննդյան 80-ամյակի առթիվ հայ բանաստեղծուհուն Աջարիայի նախագահի հրամանագրով շնորհվեց Մեմեդ Աբաշիձեի անվան պետական մրցանակ (ոսկյա մեդալ եւ դրամական պարգեւ)։ Իսկ 1999-ի հոկտեմբերին Գյումրիի մանկավարժական ինստիտուտի երեք որբ երեխաների շնորհվեց Մեմեդ Աբաշիձեի անվան կրթաթոշակ։

Ասլան Աբաշիձեն թոռան՝ Ռիկարդոյի հետ։

Թբիլիսիում պաշտոնավարելուց հետո Ասլան Աբաշիձեն հայրենի Բաթումի վերադարձավ 1991-ին եւ մարտին ընտրվեց Աջարիայի Ինքնավար Հանրապետության խորհրդարանի նախագահի պաշտոնակատար։ Բնականաբար, այն բարեկեցիկ Աջարիան չէր, որտեղից Աբաշիձեն մեկնել էր Թբիլիսի։ Պետական հիմնարկների աշխատակիցներն անորոշ վիճակում էին։ Փորձառու կադրերը նոր ուժերի ֆոնի վրա անգործության էին մատնվել։ Օրինականության, փոստի, կենսականորեն կարեւոր ջրային կառույցների պահպանները զինաթափվել էին։ Ինքնավար Հանրապետությունը վերահսկում էին անիրավասու զինված ուժերը, որոնք պաշտպանելի օգնություն էին ստանում կենտրոնի համապատասխան կառույցների այն ժամանակվա ղեկավարներից։ Բնակչությունը խիստ քաղաքականացված էր։ Քաղաքականության մեջ ներգրավված ուժերը բոլոր միջոցներով ձգտում էին իշխանության, ընդ որում որպես գլխավոր զենք էր օգտագործվում ապակողմնորոշված ժողովուրդը։ Խիստ լարված հուզական հանրահավաքները, դիմակայությունը դարձել էին կյանքի նորմ։

Աբաշիձեն Աջարիայի վերածնունդն սկսեց ամենից առաջ օրինականության ամրապնդումից եւ տնտեսական կյանքի առողջացումից։ Միանգամայն օրինաչափ էր, որ շատերին նրա նախաձեռնությունները դուր չեկան, եւ 1991 թ. ապրիլի 29-ին մահափորձ կատարվեց նրա դեմ։ Ձեռնարկումը ձախողվեց եւ յուրատեսակ բումերանգի վերածվեց։ Հենց այդ օրվանից Աբաշիձեն լայնընդգրկուն հարձակում ձեռնարկեց բազմաթիվ անօրինական զինված կազմավորումների դեմ, Աջարիայում սկսվեց կարգուկանոնի ու կայունության հաստատման գործընթացը։ Ահաբեկված բնակչությունն ազատ շունչ քաշեց։ Աստիճանաբար սկսվեց վերածնվել նաեւ պետական իշխանությունը։ Սեղմ ժամկետում իրավապահ մարմինները հանդերձավորվեցին համապատասխան տեխնիկայով եւ սպառազինությամբ, ամրապնդվեցին կարգապահությունն ու կարգուկանոնը։ Անցումային շրջան ապրող երկրին անհրաժեշտ է ուժեղ իշխանություն, որը ենթադրում է յուրաքանչյուր պաշտոնյայի անհատական պատասխանատվությունն իր ժողովրդի նկատմամբ։ Հենց այդ միակ ճանապարհով ընթացավ Ասլան Աբաշիձեն։ Կարելի՞ է, արդյոք, գործին նման մոտեցումը անվանել բռնապետություն։ Պարզվում է, որ կարելի է, եթե երկրի հարստությունների վատնումն անվանենք սեփականաշնորհում, քաոսը՝ ժողովրդավարություն, իսկ պետական կարգապահության տարրական ամրապնդումը՝ իշխանության բռնազավթում։ Ընդամենը Աբաշիձեն այն կարծիքին էր, որ բռնապետությունն անհրաժեշտ է սեփական ժողովրդի ցասումից վախեցող վարչակարգերին, իսկ ի՞նչ ժողովրդական ցասման մասին կարելի է խոսել, երբ Աջարիայի բնակչության գերակշիռ մեծամասնությունը համոզված է, որ ներկայիս իշխանությունը հոգում է ժողովրդի բարեկեցության մասին։ Դա հաստատեցին 1996 թ. սեպտեմբերի 22-ի Աջարիայի խորհրդարանի ընտրությունները։

Աջարիայում ազգային շարժման վերելքի շրջանում խախտվեց կրոնների հաշվեկշիռը, ինչն օգտագործեցին քաղաքական որոշակի կուսակցություններ, որոնք շահագրգռված չէին Աջարիայում եւ ամբողջ Վրաստանում կայունության պահպանմամբ։ Իշխանության գլուխ գալով, Աբաշիձեն փոխեց կրոնի նկատմամբ մոտեցումը՝ կրոնական քաղաքականության անկյունաքարը դարձնելով հետեւյալ պարզ, բայց իմաստուն ասացվածքը. «Դավանանքը պատվի եւ խղճի գործ է։ Ցանկացած մարդ կարող է ազատ ընտրություն կատարել»։

Անշուշտ, Աջարիան ապրում է ամբողջ երկրի կյանքով, եւ այստեղ առկա են ամբողջ Վրաստանին ներհատուկ հիմնախնդիրները։ Դրանք անցման շրջանի հիմնախնդիրներ են, որոնք միանգամից չեն կարող լուծվել, հարկավոր է տեւական, երբեմն սակավ արդյունավետ աշխատանք։

Վրաստանում շատերը կասկածամտորեն են վերաբերվում այն բանին, որ Աբաշիձեն ձգտում է եթե ոչ անձամբ անել ամեն ինչ, ապա գոնե վերահսկել...

– Աշխարհը մի մեծ հրապարակ է, ասում է նա, ուր կարելի է գալ, տեսնել, սիրահարվել, բայց չի կարելի հեռանալ՝ չթողնելով բարի հետք։

Աբաշիձեն ստեղծագործող մարդ է։

Աբաշիձեն համոզված է, որ պետության շահերի պաշտպանությունն ամենից առաջ պետք է ակնհայտորեն դրսեւորվի արտասահմանյան երկրների հետ հարաբերություններում։ Քաղաքականությունն ու տնտեսությունը երկրի համար անբաժանելի հասկացություններ են, միայն դրանց միասնությամբ ու հետեւողականությամբ են պայմանավորված ազգի շահերը։ Եվ նույնիսկ, կանխակալորեն հետազոտելով Աբաշիձեի գործունեությունը Աջարիայի ղեկավարի պաշտոնում, դրանում չենք տեսնի տարածաշրջանի շահերին վնաս պատճառող ու անձամբ իրեն որոշակի ճանաչում բերող անհասկանալի քայլեր։ Առաջնայինը նրա համար ինքնավար հանրապետության, ուրեմն նաեւ՝ ամբողջ Վրաստանի շահերն են։ Նրան երբեմն անվանում են նոր Վրաստանի ճարտարապետ, եւ դա բնավ չափազանցություն չէ։

Հյուսիսային հզոր հարեւանի նկատմամբ նրա քաղաքականությունն անբարյացակամներն անվանում են «ռուսասիրություն»։ Նման մեղադրանքների նկատմամբ Աբաշիձեի արձագանքը մոտավորապես սա է. ինչ ուզում եք ասեք, գլխավորն այն է, որ ժողովուրդը լավ ապրի, իսկ առողջ, անկեղծ, բարեկամական հարաբերությունների հաստատումը հնարավորին չափ շատ կողմերի հետ, երբեք էլ մեղք չի համարվել։ Վրաստանի մտնելն ԱՊՀ-ի մեջ Աբաշիձեն դրական գործոն է համարում։ Ըստ էության, դեռեւս 1991 թվականին է նա կոչ արել (ի վնաս իր իմիջի) վերականգնել տնտեսական կապերը, ֆինանսական, վարկային հարաբերությունները, երբ որեւէ ինտեգրացիոն գործընթացի մասին խոսելը վաղաժամ էր։ Աբաշիձեն վստահ է, որ ստանձնելով այդչափ վսեմ առաքելություն, մարդ պետք է օժտված լինի «երկրի փրկության շնորհով»։ Ազատության եւ անկախության պահպանումն անհամեմատ ավելի բարդ գործ է, քան դրանց հասնելը։ Բավական է մի սխալ քայլ անել, եւ սխալը կարող է ճակատագրական լինել։ Ազնիվ հարաբերությունները, այլ երկրների հետ համագործակցության ուղեգիծն այլընտրանք չունեն, ուստի Աբաշիձեի արտաքին քաղաքական գործունեությունը չի հակասում Վրաստանի արտաքին քաղաքականությանը, այլ հակառակը՝ հարստացնում է։

Մարդիկ գնում են Ասլան Աբաշիձեի ետեւից։ Դիմում են նրան օգնության, աջակցության խնդրանքով։ Ժողովուրդը հավատում է նրան։ Եվ արդյոք պե՞տք է զարմանալ, որ Ասլան Աբաշիձեի քաղաքական օգտակար գործողության գործակիցը մշտապես բարձր է, եւ հենց նրան է Աջարիայի ժողովուրդը վստահել իր բախտը զարգացման այս ծանր, պատմական փուլում։

(Կրճատումներով)

ՖԵԼԻՔՍ ԲԱՂՕՅԱՆ

ԼԻԲԱՆԱՆ

Հարիրիի գլխավորությամբ եւ Սիրիայի «լռությամբ» քաղաքական հեղաշրջում

Լիբանանի խորհրդարանական ընտրությունների երկրորդ փուլը «ամենավայրագն ու ամենակեղտոտն» է անվանել քաղաքական-խորհրդարանական իր աթոռները կորցրած վարչապետ Սելիմ Հոսը, բայց միաժամանակ հաստատել, որ այս ընտրությունները «ազնիվ» էին եւ «լավ կազմակերպված»։ Նախկին վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի կատարյալ հաղթանակը Բեյրութի 3 շրջաններում ցույց է տալիս, որ Հոսի կառավարությունը անկարող եղավ լուծելու երկրի քաղաքական ու տնտեսական հարցերը, եւ ընդդիմադիրի դերում հանդես եկող Հարիրին աչքը բաց չթողեց նախ քննադատության հարվածի տակ պահելու, ապա եւ հարվածելու ընտրություններում տարած բացարձակ հաղթանակով։ Լիբանանի մեծագույն թերթերից մեկի՝ «Նահար» օրաթերթի քաղաքական մեկնաբան Նիքոլա Նասիֆը երեքշաբթի օրվա իր խմբագրականում հարց է տալիս, թե որտե՞ղ էր Սիրիան, երբ Բեյրութում տեղի ունեցավ քաղաքական մեծ հեղաշրջում... Մանավանդ Լիբանանի պատմության մեջ երբեք չի եղել, որ քաղաքական մի ղեկավար կարողանա այդպիսի կատարյալ հաղթանակ տանել Բեյրութի նման խայտաբղետ, էթնիկապես բարդ ընտրաշրջանում, մանավանդ որ Սիրիան այս անգամ իսկապես չէր միջամտել ընտրություններին։

Բայց եւ այնպես սիրիական չեզոքությունը Բեյրութում վտանգավոր հետեւանքների հանգեցրեց, որն առաջնորդում է հետեւյալ հարցին. Սա՞ է սիրիացիների ուզածը։ Նրանք ցանկանո՞ւմ են, որ Հարիրին իշխանության վերադառնա իր կասկած չհարուցող ժողովրդականությամբ։

Հետո՝ սիրիացինե՞րը լքեցին վարչապետ Հոսին ու խորհրդարանի պատգամավոր Թամամ Սալամին...

Ընտրություններին նախորդող օրերին նախկին վարչապետ Հարիրին այցելեց Դամասկոս եւ հանդիպեց նորընտիր նախագահ Բաշար Ասադին։ Վերադառնալուց հետո զանգվածային լրատվության միջոցների հարցերին պատասխանելով նա հասկացրեց, թե արդեն իսկ «վերցրել է» սիրիական համաձայնությունը Բեյրութի երեք ընտրաշրջաններում ազատ ընտրություններ անցկացնելու մասին։

Հետագա օրերը Լիբանանում լի են լինելու քաղաքական նորանոր իրադարձություններով։

Հ. ՄՈՍԿՈՖՅԱՆ

ՀԱՐԱՎՍԼԱՎԻԱ

ԱՄՆ-ը փորձում է տարագրության դրդել Միլոշեւիչին

ԱՄՆ-ը ըստ երեւույթին մտադրվել է իր զորքերը դուրս բերել Բալկաններից։ «Էքսպրես» հանդեսի տվյալներով, դրա վկայությունն այն է, որ ամերիկացիները մեծ եռանդով սկսել են «հյուրընկալ երկիր» փնտրել Հարավսլավիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչի համար։ ԱՄՆ-ը համառորեն փորձում է Միլոշեւիչին համոզել «կամովին» հրաժարվելու իշխանությունից, նրան խոստանալով զերծ պահել Հաագայի միջազգային դատարանում դատվելու հեռանկարից։ Ամերիկացիներն իրենց ավանդական դաշնակիցներից մի քանիսին արդեն համոզել են միջնորդական առաքելությամբ հանդես գալ այս գործում։ Վերջերս Միլոշեւիչին քաղաքական ապաստան առաջարկեցին Հարավաֆրիկյան Հանրապետությունը եւ Ինդոնեզիան։ Հիմա էլ կարծես թե իր ծառայություններն է առաջարկում Նիգերիան։ «Էքսպրեսը» տեղեկացնում է, որ օգոստոսի 9-ին Բելգրադում Միլոշեւիչը հանդիպում է ունեցել նիգերական բանակի գլխավոր հրամանատար Աբդուսալամ Աբուբաքարի հետ։

Գ. Բ.

Մշակույթ

Երբ խաղաղվում ես ու մաքրվում

Նկարիչ Վիլիկ Զախարյանի արվեստանոցում

Մեր մեջ պատկերներ կան, որոնց գոյությունը գիտակցելով հանդերձ, շատ հաճախ չենք կարողանում դրանց մասին պատմել, առավել եւս՝ պատկերել թղթին, կտավին: Գիտենք, որ դրանք անչափ հարազատ ու կարեւոր են ոչ միայն մեզ համար, այլեւ՝ մեր ժամանակի ու մեզ հետ ապրողների: Ու, ահա, օրերից մի օր գալիս է Վիլիկ Զախարյանը, որը տեղում է մեր մեջ եղած պատկերը, ցույց տալիս կասելի, անկազմակերպ վիճակներից փոխադրվում ենք խաղաղ մի հանգրվան եւ գոհություն տալիս մեր գոյության համար: Խաղաղվում ենք, խաղաղվում ենք այնպես, ինչպես «Գայթակղությունն» (1997 թ.) ու «Սպասումն» (1997 թ.), հանդարտվում, ինչպես «Ամազոնուհին» (2000 թ.) կարողանում է հաղթահարել իր կրերը, ինչպես «Դիմակով կինը» (2000 թ.) գալիս, հասնում է «Ընկերուհիների» (1999 թ.) նիրվա-

նային: Վիլիկ Զախարյանի տրված «Մոդելը» (1999 թ.) փորձում է իրեն իրեն ու մեզ հանդարտեցնել «Սպասումներում» (1997 թ.): Ու թեեւ իր մեջ դեռ փոքր հիշողություններ կան, դեռ «Միրո երգի» (1998 թ.) հրավառությունն է հնչում, բայց պարզվում, հուսակվում են մեր հոգին ու մեր աչքը, քանզի նկարչի «Ալեֆինը» (1999 թ.) արդեն ազատվել է կործանումի վտանգն ունեցող վայրիվերումներից: Վիլիկ Զախարյանը «Անստերդամում» (2000 թ.) տեսնում է լուսավոր մեր տխրություն, այնպիսի մի տխրություն, որ կարող է զարկվել սասանայի կողմից, բայց կամքն Աստծո պահպանվում է:

խարհի տարբեր երկրների մասնավոր հավաքածուներում (Ֆրանսիա, Գերմանիա, Կանադա, ԱՄՆ, Իտալիա, Հունգարիա, Սիրիա, Քուվեյթ եւ այլուր)... Այսպիսի տեղեկանքը պատիվ կբերեր ցանկացած նկարչի: Բայց անբավարարվածության զգացում ուներ. ինչ-որ բան, շատ կարեւոր բան պակաս է մնում...

Մեր հանդիպումից մի քանի օր առաջ ավարտվել էր Վիլիկ Զախարյանի հերթական անհատական ցուցահանդեսը Երեւանում: Նկարիչը հավաքել, արվեստանոց էր բերել իր աշխատանքները: Ինքը չասաց, բայց իմացա, որ ոչ մի նկար չի գնվել: Ինքը՝ Վիլիկ Զախարյանը, դրանից ող-

մեր իմացածը: Ու հենց սրանով նա զատորոշվում է բյուր-բյուրավորներից, քանզի տեսել է անտեսանելին: «Այդ ինչո՞վ է հաստատվում Վիլիկ Զախարյանի արվեստը», հարցնում է Լեւոն Լաճիկյանը եւ ինքն էլ պատասխանում իր հարցին. «Նախ եւ առաջ գծի ու կատարման բարձր կուլտուրայով: Աբստրակտ աշխատանքներ լինեն դրանք, թե առարկայական պատկերումներ, միեւնույն է, գիծը ստեղծագործություններում գերակշիռ արժեք ունի, իմաստալից է եւ ընդհանրացված: Հեղինակը ներդաշնակություն է որոնում եւ տեսնում ամենուրեք, նույնիսկ առաջին հայացքից քաոսային թվացող իրավիճակներում: Դա նրանից է, որ այդ ներդաշնակությունը կա արդեն իր հոգում, իր ներաշխարհում...»: Այո, այդպես է:

Առաջին հայացքից բարդ կոմպոզիցիաներ, գծերի եւ գույների անհամատեղելիություն: Սակայն այս քաոսային պատկերացումն անմիջապես վերանում է, որովհետեւ՝ Վիլիկ Զախարյանի նկարը ծգում է, ավելին՝ խաղաղություն է բերում հոգուդ: Ո՞րն է գաղտնիքը: Վարպետությո՞ւնը: Ոչ միայն: Նկարիչը տեսնում է մեր տագնապները, մեր վայրիվերումները, տեսնում է մեր քափառական ոգին, որին հարկավոր է հանդարտեցնել, տեղավորել մի այնպիսի տարածում, ուր այլեւս փրկված կլինենք անկումներից: Նա գիտե այդ տեղը, այդ տարածքը: Գիտե ու մեզ հուշում է: Պայծառ գույները խաղաղվում են, իրար զարկվող գծերը դառնում են անն-

Զրուցում է նկարչի հետ, փաղվածքներ անում նրա ալբոմից. ծնվել է 1952-ին, ավարտել Երեւանի գեղարվեստական ինստիտուտը, ընդունվել նկարիչների միության անդամ, դասավանդում է Երեւանի գեղարվեստի ինստիտուտում: Անհատական ցուցահանդեսներ է ունեցել Երեւանում, Պրահայում, Օբերհաուզենում եւ Հագենում (Գերմանիա), Փարիզում: Վիլիկ Զախարյանի բազմաթիվ ստեղծագործություններ գտնվում են աշ-

բերգություն չի սարքում: Ավելի կարեւոր մտորումներ ունի, ավելի լուրջ մտորումներ: Աշխարհն է փոխվել ու աշխարհի հետ՝ նաեւ մեր երկիրը: Ազգային հրաշալի ավանդույթներ ունեցող մեր ժողովուրդն այսօր կանգնած է հոգեւոր պարտքային դեմհանդիման: Մշակույթի ամեն մի տեսակ ու որակ այսօր ինքն իրեն հաստատելու համար անում է ամեն ինչ:

– Արվեստն ընդհանրապես եւ նկարչությունը մասնավորապես կոչված է գեղեցիկը սերմանելու, – ասում է Վ. Զախարյանը: Կյանքի ներդաշնակությունները եւ գեղեցկությունները պետք է տեսանելի ու հասկանալի լինեն բոլորին: Ես տրիվիալ միտք եմ ասում, բայց ամեն դեպքում արվեստագետն այս միտքը ունենա միշտ աչքի առաջ: Այ, տեսեք, այսօր (եւ ոչ միայն այսօր) մերկ ֆիգուրի պատկերումը միշտ էլ արվել է ներդաշնակության ու գեղեցկության ընծայման համար: Բայց երբ արվեստագետն ի զորու չէ չափերն ու սահմանները պահել, հաճախ անգամ լավագույն մտահղացումը գռեհկացվում է: Անշուշտ, կարեւոր է նաեւ դիտողի դերը:

Վիլիկ Զախարյանի վերջին ցուցահանդեսի ժամանակ բազմաթիվ մերկ ֆիգուրներ պատկերող գործեր ցուցադրվեցին: Սակայն դիտողներից, ցուցահանդես այցելողներից որեւէ մեկի համար գեղեցկությունից ու ներդաշնակությունից բացի այդ նկարներն ուրիշ զգացմունքներ չարթնացրին: Եվ դա բնական է: Ցուցահանդեսի մասին մի շարք արձագանքներ եղան, դրական խոսքեր ասվեցին, բարձր գնահատվեց Վիլիկ Զախարյանի արվեստը... Բայց նկարչի համար կարեւորն արդեն այսօրն է, վաղը, երբ պետք է կանգնի ճերմակ կտավի առաջ ու ամեն ինչ սկսի նորից, կանգնի երկյուղածաբար, կանգնի՝ քաոսից ներդաշնակություն ու գեղեցկություն ստեղծելու հաստատ համոզումով: Ու աշխարհիկ ամեն ինչ միշտ դառնա ունայն...

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Խաղաղ Ղարաբաղ

Պատերազմի ժամանակ երկրի, հողի, մարդու, լեզվի գեղեցկությունն ավելի է երեւում, մտածում ես գեղեցկությունը փրկելու մասին: Մանկան լեզուն թե փրկես, ուրեմն փրկել ես երկիրդ, հայրենիքդ: Բանիր Ստեփանակերտ տանող ճանապարհը. հողին, երկրին, մարդուն, ամպերին, սարերին չէ, որ նայում ես, այլ փրկված գեղեցկությանը, որ ասես փռված է քո դեմ մանկան լեզվով: Պատերազմի ժամանակ երկրի անունն ավելի ես տալիս: Քոնն է, հենց դու ես, չկռվես, չպահես, էլ քոնը չի լինի: Կռվողը՝ կռվեց, պահողը՝ պահեց, փրկեց, մեկին անողը՝ մեկին արեց: Ի՞նչ կարող է գրողը: Մեզնից ո՞վ չի եղել Ղարաբաղում, Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում, պարել հողի, մարդու ճակատագրով: Խաղաղ ճանապարհի աչքի մեջ տես, թե ի՞նչ հրեղեն երկիր ունենք, փրկել ենք ոչ միայն պապագա, այլ մի մեծ անցյալ ենք փրկել: Լրագրող, արձակագիր, գեղանկարիչ Վանիկ Սանթրյանը զոհ չէ իրենից. ավելին կարող էր անել, բայց զոհ է իր ընկերներից: Դրա համար վատ է կարել ու իր ծննդավայր Թաղավարդ է տանում: Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Աշոտ Գրաշու աշուղնական բարեկամ Յուրի Գրիգորյանի հովանավորությամբ բանաստեղծի ծննդյան 90-ամյակի առթիվ հրատարակել է նրա «Իմ Ղարաբաղի կապույտ լեռներում» ընտրանին, իր գեղանկարներից է ընտրել՝ դպրոցին նվիրելու համար եւ...

ԼՂՀ վարչապետ Անուշավան Դանիելյանը Հայաստանի գրողների միության պատվիրակությանն ընդունեց ջերմորեն, ներողություն խնդրեց, որ ժամանակի իմաստով չի կարող մեզ հետ լինել Թաղավարդում, հույս հայտնեց, որ Արցախի ամեն մի գյուղ կունենա հրաշալի ճանապարհ, մարդկանց կյանքը... մարդկային կլինի, որ Արցախը մշակույթի մարդկանց համար անսպառ թեմա է, խնդրեց, եկեք, եկեք որպես գրող, որպես արվեստագետ, գեղանկարիչ... Հաղթող ժողովրդն արժանի է ամեն ինչի: Մտածում էինք, թե Թաղավարդը ո՞նց է ընդունելու տասը հոգու: Ուշ ժամ է: Լեւոն Ալեքսանյանն ընդունեց իր հարկի տակ ու՝ հո դրսում մարդ չի մնացել: Առավոտյան պապացին՝ ամեն մի տուն էլ էդպես կընդուներ: Հրաշք աշխարհ է Թաղավարդը: Սերը պտտվում է: Բարբառն իրենց երգն է: Էս պատերազմում ֆառասուն զոհ են տվել: Հեշտ չէ նայել հայրագուրկ զավակներին: Հեշտ չէ ուսուցչի համար, հեշտ չէ դպրոցի տնօրեն, մայրենի լեզվի եւ գրականության ուսուցչուհի Սուսան Շահրամանյանի համար. ամեն դասարանում ծովացած վիշտ կա: Շատերը չեն հիշում իրենց հայրերին: Դու էս լեռներից, էս սարերից կանչեր լսիր: Լսիր տանյոթ տարեկան պատանու ձայնը. «Իմ մեծեր, իմ փոքրեր, չվախենաք, գյուղից դուրս չգաք: Ես կպահեմ գյուղը, ջահելներով կպահենք»: Եվ տանյոթ տարեկան Գագիկը իր տանկով նետվում է կռիվ: Ուրիշ մի մարտում է զոհվում: Միրտ է պետք, որ Թաղավարդի հանգստարանը նայի, կարդա ֆառասունի անունները: Հպարտ եռաքլոր է...

Դպրոցում աշակերտների, ուսուցիչների, ծնողների հետ պատերազմ, աքսոր, լավ ու վատ օրեր տեսած մարդու իր խոսքն է ասում Արցախի ճամփաների ու հենց արցախցու երգիչ Բոգդան Ջանյանը: Ճանաչված մանկագիր Յուրի Սահակյանին երեխաները լսում են էն հափշտակությամբ, ինչպես լսում են Երեւանում՝ Խնկո Ապոր անվան գրադարանում, Ավ. Իսահակյանի անվան գրադարանում: Վանիկ Սանթրյանն իր գործին է անցել. բաժանում է Աշոտ Գրաշու գրքերը, իր հեղինակած «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի եւ Մեծն Տրդատի» վեպը, խոստանում նոր գիրք իր Թաղավարդի մասին, նվիրում գեղանկարներից: Արեւշատ Ավագյանը, հանրագիտարանի գլխավոր խմբագիր Հովհաննես Այվազյանը, առավոտյան «Երեւանյան» խմբին միացած Ղարաբաղի ճանաչված բանաստեղծներ Վարդան Հակոբյանը, Հրաչյա Բեգլարյանը ասելիքներ շատ ունեն: Ճանաչված երգչուհի Արուս Գուլանյանը, որ պատերազմի ժամանակ շատ է եղել նաեւ Ղարաբաղում, իր աղջկա՝ երգչուհի Արմինեի հետ հրաշք երգեր է նվիրում թաղավարդցիներին:

Խոստովանենք. պատերազմի ժամանակ գեղեցիկ էր Ղարաբաղը: Էդ գեղեցկությունը փրկելու համար իրենց գեղեցիկ կյանքը չխնայեցին հազարավորները: Խաղաղ ժամանակ ավելի գեղեցիկ է արարման էս եզերքը: Խաղաղ Ղարաբաղը պետք է էնպես պահել, փայփայել, հզորացնել, որ պատերազմն էլ երբեք չմոտենա նրան:

ՀՐԱՉՅԱ ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ,
Թաղավարդ-Երեւան

Հաղթանակ Յալթայում

Սեպտեմբերի 1-5-ը Յալթայում անցկացվեց ԱՊՀ երկրների միջազգային հեռուստաֆորում՝ «Միասին՝ դեպի երրորդ հազարամյակ» նշանաբանով: Հեռուստավավերագրական ֆիլմերի այս փառատոնին մասնակցում էին ճանաչված բազմաթիվ հեռուստաընկերություններ եւ հեռուստավավերագրական ստուդիաներ, որոնց թվում նաեւ ՀՀ Ազգային հեռուստատեսության «Երեւան» ստուդիան: Երեկ ուրախալի լուր ստացվեց Յալթայից. փառատոնի երկրորդ մրցանակին է արժանացել «Երեւան» ստուդիայում 1998 թ. նկարահանված Տիգրան Խզմալյանի «Շախմատ կամ արքայի մահը» հեղինակային ֆիլմը: Կինոնկարը ժամանակային առումով երկար տարածք է ընդգրկում՝ Տիգրան Պետրոսյանից մինչեւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյան:

Շնորհավորում ենք ֆիլմի ստեղծագործական կազմին:

«Հավերժի ճամփորդը»

Քրիստոնեության պետականորեն ընդունման 1700-ամյակին է նվիրված վանածորցի ասմունքող Ջիվան Սարգսյանի «Հավերժի ճամփորդ» ասքը, որը վաղուց արդեն արժանացել է մարզի եւ մայրաքաղաքի հանդիսատեսի ջերմ ընդունելությանը: Դեռեւս անցած տարի Երեւանի երիտասարդական պալատում, Համահայկական առաջին խաղերի բացմանը նվիրված համերգային ծրագրի ժամանակ «Հավերժի ճամփորդը» ոգեւորությամբ ընդունվեց երեւանյան եւ սփյուռքահայ հանդիսատեսի կողմից:

Վերջերս Ջիվան Սարգսյանը հանդես եկավ Հայաստանի հյուսիս-արեւելյան զորամասերում եւ մեծ ծառայություն մատուցեց հայ զինվորների մարտական ոգին բարձրացնելու, նրանց գեղագիտական բավականություն պատճառելու առումով: Հայ պոեզիայի մարգարիտներից կազմված «Հավերժի ճամփորդում» միահյուսված են Մաշտոցից մինչեւ մեր օրերի աղոթքն ու աշխարհիկ պոեզիան՝ արտացոլելով ազգային նվիրական հասկացությունն ու սրբազան, անկասելի պոռթկումը:

Օրերս Վանաձորի N զորամասում տեղի ունեցավ այդ շարքի եզրափակիչ միջոցառումը: Միջոցառումներին մեծապես աջակցեցին 3-րդ բանակային կորպուսի հրամանատար, գնդապետ Արշալույս Փայտյանը եւ հրամանատարական անձնակազմի հետ տարվող աշխատանքների գծով տեղակալ, փոխգնդապետ Վահագն Սուղնեցյանը:

Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանի աջակցությամբ Ջ. Սարգսյանը «Հավերժի ճամփորդը» կներկայացնի նաեւ մարզի համայնքներում: Առաջին ելույթն արդեն տեղի է ունեցել Շամլուղ համայնքում:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

Մարզական

ՀԱՅՐԵՆԻՔ-ՍՓՅՈՒՌՔ

Սեյրան Սարոյան. «Մենք չենք լքելու մեր հայրենիքը...»

Հայոց ազգային բանակում ծառայելուց հետո Հայ սեւ գոտիների միության (A.B.B.A.) մայր հայրենիքի մասնաճյուղի նախագահ, ուշու-ֆունգֆուի առաջին դան Սեյրան Սարոյանը վերստին գործի անցավ հարազատ միության Ջրվեժի կենտրոնատեղիում: Այս օրերին ընդունելության քննություններ են տեղի ունենում նաեւ ՀՍԳՄ-ի շարքերում:

Երեւանում 2001-ին տեղի ունենալիք Համահայկական երկրորդ խաղերին ու մանավանդ ուշուի աշխարհի առաջնության արժանապես նախապատրաստվելու համար վերջերս Հայաստանում եւ Արցախում գտնվող Մեծ վարպետ Կարո Քեբաբջյանը Սեյրան Սարոյանի հետ միասին հանդիպումներ կազմակերպեց մի շարք պատասխանատու դեմքերի եւ մանավանդ նվիրյալ հայորդի, ուշուի Հայաստանի ֆեդերացիայի համանախագահ Տիգրան Չոբանյանի հետ:

Միաժամանակ նոր մասնաճյուղեր բացվեցին նաեւ Հայաստանում՝ Վանաձորի եւ Ղափանի տարածքներում: Հիշեցնենք, որ արդեն իսկ գործում են Երեւանի, Ջրվեժի, Գյումրիի, Տավուշի մասնաճյուղերը: Հայաստանում ՀՍԳՄ-ի տնօրեն, մարզիչ Հայկ Հարությունյանն այժմ գտնվում է ԱՄՆ-ի մասնաճյուղում, որտեղ նորաբաց երկու ակումբներում վերահսկում է հարյուրավոր «նորագիրների» մարզումն ու հայրենասիրական դաստիարակման աշխատանքները: Այսօր Լիբանանի, Սիրիայի, Հունաստանի, Ֆրանսիայի, ԱՄՆ-ի ՀՍԳՄ-ի կենտրոնները պահպանում են իրենց սերտ կապերը մայր հայրենիքի եւ Արցախի հետ: «Մենք եղել ենք ու մնալու ենք կամուրջ հայրենիքի եւ սփյուռքի միջեւ: Մենք չենք լքելու մեր հայրենիքը, այլ մնալու եւ պաշտպանելու ենք մեր հողը», եզրափակում է Սեյրան Սարոյանը:

ՀԱՄՈ ՄՈՍԿՈՖՅԱՆ

ՇԱԽՄԱՏ

Մրցանակային տեղերի համար պայքարը սրվում է

Արդեն մի քանի տուր է, ինչ Հայաստանի տղամարդկանց առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարում առաջատարը չի փոխվում: Չորրորդ տուրից հետո առաջին-երկրորդ տեղերը կիսելով Լպուտյանի հետ՝ Գաբրիել Սարգսյանն այնուհետեւ մի քանի տուր շարունակ միանձնյա սկսեց գլխավորել աղյուսակը եւ մինչ այժմ չի զիջում դիրքերը:

Յոթերորդ տուրում, սպիտակ խաղաքարերով մրցելով Արտաշես Անաստասյանի հետ, Սարգսյանը կարողացավ չեզոքացնել հակառակորդի ակտիվությունը եւ հանդիպումն ավարտել ոչ-ոքի:

Խաղաղ արդյունք ունեցան եւս երկու հանդիպումներ՝ Արտաշես Մինասյան-Կարեն Ասրյան եւ Տիգրան Նալբանդյան-Սմբատ Լպուտյան: Բայց եթե առաջինում ոչ-ոքի գրանցվեց ոչ տեւական պայքարից հետո, ապա երկրորդում մրցակիցները երկար «չարչարեցին» մեկմեկու: Ի վերջո, ամեն ինչ ավարտվեց դիրքի եռակի կրկնությամբ:

Կրկին պարտություն կրեց ուժեղ սեռի ներկայացուցիչների մրցավեճին խառնված Էլինա Դանիելյանը, որն այս տուրում սեւերով խաղում էր Արա Մինասյանի հետ: Վերջինս կարողացավ տակտիկական բարդությունների միջոցով առավելության հասնել ու միավոր շահել:

Հետաքրքիր պայքարում ընթացավ Լեւոն Արոնյան-Արսեն Եղիազարյան հանդիպումը: Արոնյանը խաղավերջում դիմեց ֆիգուրի ժամանակավոր զոհաբերության, ստացավ երկու անցուկ զինվոր, որոնք էլ խաղի ելքը վճռեցին նրա օգտին:

Մրցաշարի ավարտից երկու տուր առաջ ավելի սրվեց պայքարը մրցանակային տեղերի համար: Մեդալների հույս ունեն յոթ մասնակիցներ:

Յոթ տուրից հետո մրցաշարում այսպիսին իրավիճակն է. 1. Սարգսյան՝ 5, 2. Լպուտյան՝ 4,5, 3–6. Ասրյան, Եղիազարյան, Արոնյան, Նալբանդյան՝ 4-ական, 7. Արա Մինասյան՝ 3,5, 8–9. Անաստասյան, Արտ. Մինասյան՝ 2,5-ական, 10. Դանիելյան՝ 1 միավոր:

Ռ. Ա.

ԲՐԻՋ

«Պետք է զարգացնել մարզաձեւը»

Երեւանում կայացած հանրապետական կոնֆերանսում բրիջի ազգային ֆեդերացիայի նախագահ ընտրվեց Հայաստանի 5-ակի չեմպիոն Արսյոմ Բաղոյանը: Ասենք, որ նա նախկինում արդեն աշխատել է այդ պաշտոնում:

Ինչպես զրույցի ժամանակ ասաց պրն Բաղոյանը, պետք է հանրապետությունում բրիջը զարգացնել, իսկ դրա համար մեծ ջանքեր են անհրաժեշտ: Ինքը մտադիր է աշխատանք ծավալել հովանավորների հետ, որոնք կարող են ապահովել հայ մարզիկների մասնակցությունը միջազգային մրցումներին: Արդեն իսկ ստացվել են մի քանի ներկայացուցչական մրցաշարերի հրավերներ: Մասնավորապես, մեր բրիջիստներին առաջարկվում է ձեռնտու պայմաններով մասնակցել Իսրայելում կազմակերպվող միջազգային մրցումներին:

Պրն Բաղոյանը մեծ նշանակություն է տալիս մարզերում բրիջը զարգացնելուն: Այս ինտելեկտուալ խաղը զարգացնելու նպատակով նախատեսվում է Աշտարակում, որտեղ հայտնի արհեստավարժ մարզիկներ կան, անցկացնել հանրապետական մրցաշար: Նախատեսվում են նաեւ Հայաստանի ուժեղագույն բրիջիստների ուսումնական պարապմունքներ եւ ցուցադրական ելույթներ Վանաձորում:

Հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահը նշում է, որ բրիջիստների մրցաշրջանը սկսվել է հուլիսի 1-ին եւ կավարտվի եկող տարի ամռանը: Սեպտեմբերի 29-ից հոկտեմբերի 1-ը Երեւանում կանցկացվի զույգերի հանրապետական առաջնություն, որին մասնակցելու հրավեր է ուղարկվել Մոսկվայի եւ Վրաստանի ֆեդերացիաներին: Այս մրցումները հնարավորություն կտան ճշգրտել մեր հավաքականի կազմը, որը հանդես կգա եվրոպական մրցապարեզում:

ԱՆՅՈՒՇ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ԹԵՆԻՍ

Վերջին «սաղավարտը»

Նյու Յորքում շարունակվում է «Մեծ սաղավարտ» շարքի վերջին մրցաշարը՝ ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունը: Այստեղ խաղարկվող մրցանակային հիմնադրամը ռեկորդային է՝ 15 մլն դոլար:

Եվ տղամարդկանց, եւ կանանց մրցումները վճռական փուլ են թեւակոխել:

Տղամարդկանց մրցումների քառորդ եզրափակիչ է մտել 20-ամյա ռուս թենիսիստ Մարատ Սաֆինը: Իր վերջին մրցախաղում հանդիպելով իսպանացի Խուան Կառլոս Ֆերերոյի հետ՝ նա ոչ մի հույս չթողեց մրցակցին: Սաֆինը հաղթեց 6-1, 6-2, 6-2 հաշվով եւ այժմ պետք է մրցի գերմանացի Նիկոլաս Կիֆերի հետ: Վերջինս 1/8 փուլում պարտության է մատնել շվեդ Մագնուս Նորմանին:

Մարատ Սաֆին

Տղամարդկանց մրցապայքարին մասնակցեց նաեւ մեր Սարգիս Սարգսյանը, բայց նա առաջին իսկ խաղը տանուլ տվեց ֆրանսիացի Սեդրիկ Պիոլինին:

Կանանց մրցումներում որոշվել են քառորդ եզրափակիչ փուլի բոլոր մասնակիցները: Ուժեղագույնները շարունակում են պայքարը, եւ բոլորը սպասում են շվեյցարուհի Մարտինա Հինգիսի եւ ամերիկուհի Վենուս Ուիլյամսի հանդիպմանը:

Հետաքրքիր պայքարում են ընթանում զուգախաղերը: Այդ մրցաշարերի կիսաեզրափակիչ փուլի մասնակիցների մի մասն արդեն հայտնի է:

Քառորդ եզրափակիչում Եվգենի Կաֆելնիկով (Ռուսաստան)-Ուեյն Ֆերեյրա (ՀԱՀ) զույգը դժվարին հաղթանակ տարավ մրցաշարի երկրորդ համարով հանդես եկող Պոլ Հաարհուս (Հոլանդիա)-Սենդեն Ստոլլե (Ավստրալիա) երկյակի նկատմամբ:

Կանանց զույգերի 1/8 եզրափակիչում Ելենա Լիխովցեւան (Ռուսաստան) եւ Կարա Բլեքը (Զիմբաբվե) պարտության մատնեցին Լայզա Ռեյմոնդ (ԱՄՆ)-Ռենե Սթաբ (Ավստրալիա) զույգին:

Խառը զուգախաղերում հաջող են հանդես գալիս Աննա Կուռնիկովան (Ռուսաստան) եւ Մաքսիմ Միրնին (Բելառուս): Անհատական մրցումներում այս երկու թենիսիստները դուրս են մնացել պայքարից, բայց միավորվելով՝ հասել են կիսաեզրափակիչ: Նախորդ փուլում նրանք հաղթել ու պայքարից դուրս են թողել Բարբարա Շետ (Ավստրիա)-Ջոշուա Իգլ (Ավստրալիա) երկյակին:

Ռ. Ա.

Փորձեք լուծել

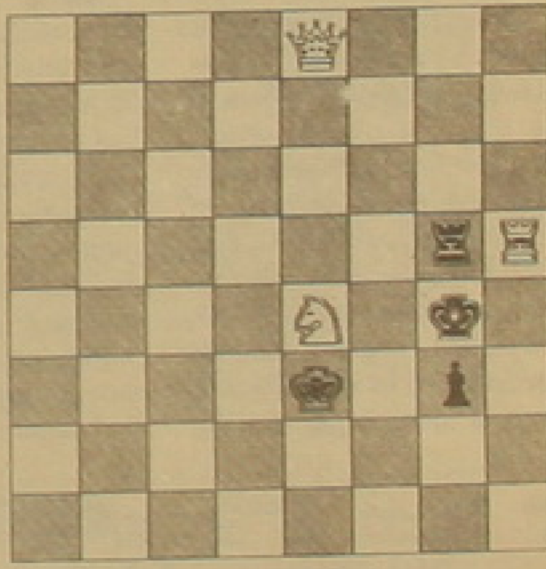

Մատ 2 քայլից

Նախորդ համարում տպագրված 2 քայլանի խնդրի լուծումն է 1.Սc7:

ԽԱՉԲԱՌ

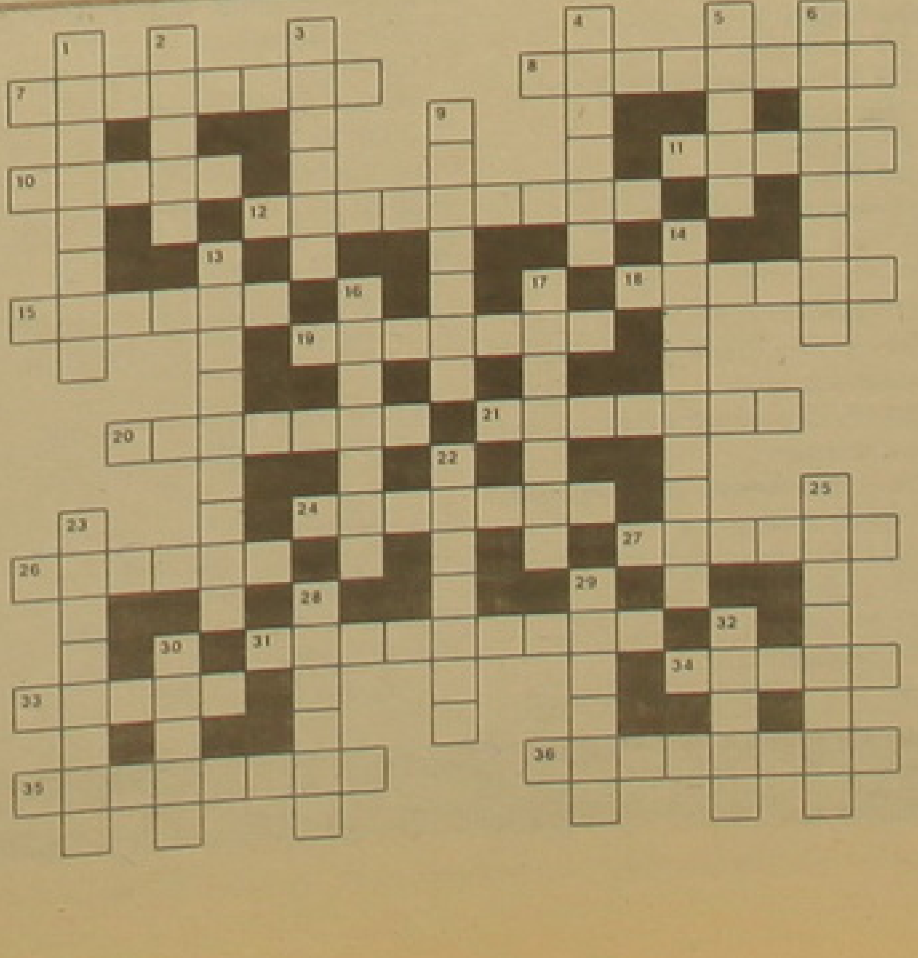

Ուղղահայաց

1. Հայ դերասան: 2. Անճարակ մարդու կերպար հայ գրականության մեջ: 3. Եգիպտոսում հնագույն տաճարների համալիր: 4. Պատմական մարզ Իսպանիայի հյուսիս-արեւելքում: 5. Բարեկամ: 6. Ժամանակի միավոր: 9. Հնում տարածված տղամարդկանց եւ կանանց վերնազգեստ-թիկնոց: 13. Հայ նկարիչ: 14. «Անուշ» օպերայի կնքահայրը: 16. Պայթուցիկ նյութ: 17. Վարչական միավոր Գերմանիայում: 22. Սպորտաձեւ: 23. Րաֆֆու վեպերից: 25. Իսպանական պար: 28. «Խնձորի այգին» պատմվածքի հեղինակը: 29. Կենդանիների ընդհանուր անվանումը: 30. Ծաղկաբույլ: 32. Հայազգի բանաստեղծ, թարգմանիչ:

Հորիզոնական

7. Նահանգ ԱՄՆ-ում: 8. Երկնային մարմին: 10. Տղամարդու երգչական բարձր ձայն: 11. Ամերիկահայ օպերային երգչուհի: 12. Մոսկվաբնակ հայ երգիչ: 15. Գետ Հայկական լեռնաշխարհում: 18. Պատմական մարզ Կասպից ծովի արեւմտյան ափին: 19. Դավաճանի կերպար հայ գրականության մեջ: 20. Հայ բժիշկ, մանկաբարձ-գինեկոլոգ: 21. Սայաթ-Նովայի խաղերից՝ «Աշխարըս մե ... է»: 24. Գարեջրի տեսակ: 26. Հայ կոմպոզիտոր: 27. Ֆիլիպինների մայրաքաղաքը: 31. Իտալացի գեղանկարիչ, քանդակագործ: 33. Բուսահող, ...: 34. Ռուսական ժամանակակից բալետի խումբ: 35. Ըստ [illegible] «Տժվժիկ» կինոնկարի ռեժիսորը: 36. «Կայարան երկուսի համար» կինոնկարի գլխավոր հերոսուհու դերակատարը:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Դիրոլ: 2. Ամենիոքեպ: 3. Արագի: 4. Վարդ: 5. Փարչ: 6. Բարդուղիմեոս: 7. Դաս: 9. Բես: 10. Մոհենջո Դարո: 12. Սահ: 13. Պես: 15. Նորագույն: 16. Կոմիտաս: 17. Սոբիլ: 18. Սեքա: 20. Բաքին: 21. Տենոր: 24. Կարելերեն: 26. Սով: 27. Թոն: 29. Քամ: 31. Լեմ: 32. Բաքու: 34. Ռիոն: 36. Գրանտ: 37. Արբին:

Հորիզոնական

1. Դիանա: 4. Վայրկենաչափ: 6. Բերդ: 8. Լահտի: 9. Բրոմ: 11. Դամ: 13. Պեչ: 14. Սան: 16. Կես: 17. Սաղամ: 19. Հոմերոս: 20. Բրետ: 22. Բողոքական: 23. Բիրոբիջան: 25. Լեմմա: 26. Սուսավաք: 28. Նադիր: 29. Քոս: 30. Սոլ: 32. Բավ: 33. Նեռ: 35. Սիամ: 36. Գալիա: 38. Միրո: 39. Ուղղագրություն: 40. Տանին:

Օրվա հետքերով

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Բաքուն հույսեր է կապում ԱՄՆ-ի նախագահական ընտրություններում հանրապետականների հաղթանակի հետ

Հեյդար Ալիեւ. «Աշխարհում չկա այնպիսի ուժ, որ ստիպի հայերին նահանջել գրավյալ տարածքներից»

ԲԱՔՈՒ, 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ. ՄՆԱՐՔ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ադրբեջանն անկախ պետություն է եւ չի ենթարկվում ոչ Փարիզին, ոչ Վաշինգտոնին կամ այլ պետության: Ադրբեջանն իր քաղաքականությունն է վարում», հայտարարել է ԱՀ նախագահ Հեյդար Ալիեւն ԱՄՆ մեկնելուց առաջ:

Պետության ղեկավարի այս արտահայտությունը Բաքվի դիտորդները գնահատել են որպես խոսքի ազատությունը հարգելու եւ հանրապետությունում նախընտրական իրավիճակը բարելավելու Քլինթոնի վարչակազմի վերջին կոչերի անտեսում:

Բաքվի փորձագետների կարծիքով, Ալիեւի համար կարեւորագույն հանդիպումներից մեկը կարող է դառնալ ԱՄՆ նախկին նախագահ Ջորջ Բուշի հետ զրույցը: Այդ հանդիպումը կլինի նախագահական ընտրություններում Հանրապետական կուսակցությունից թեկնածու Ջորջ Բուշ կրտսերին իր աջակցությունը ցույց տալու միակ հնարավորությունը: Դա կդառնա նաեւ Ադրբեջանի կառավարության ջանքերի գագաթնակետը, որը վերջին մի քանի տարիների ընթացքում քաղաքական գործընկերություն եւ գործնական շփումներ է հաստատում Հանրապետական կուսակցության բարձրաստիճան անդամների հետ:

Այդ գործիչներից ամենաակնառուներն են փոխնախագահի թեկնածու, պաշտպանության նախկին նախարար Դիք Չեյնին, նախկին պետքարտուղարներ Լորենս Իգլբերգերը եւ Ջորջ Շուլցը, Սպիտակ տան վարչակազմի նախկին ղեկավար Ջոն Սունունուն եւ Պենտագոնի նախկին բարձրաստիճան ներկայացուցիչ Ռիչարդ Արմիթաջը:

Այդ մարդիկ Հեյդար Ալիեւի կողմից ներգրավվել են Ադրբեջանի շահերի ներկայացման գործում: Ազատության աջակցության ակտի Ադրբեջանին ԱՄՆ-ի կառավարական օգնությունն արգելող 907-րդ ուղղումը չեղյալ համարելու նպատակով:

Ավելի ուշ այդ անձինք պետք է աջակցեին Ադրբեջանում Հեյդար Ալիեւի որդու Իլհամի իշխանության գլուխ գալու գործին: Միաժամանակ նշված անձինք հնարավորություն են ստացել մասնակցելու Ադրբեջանի առեւտրային գործողություններին եւ ամենից առաջ նավթի բիզնեսին:

Այս ամենը կարելի է գնահատել որպես այն բանի արդյունք, որ պաշտոնական Բաքուն հույսեր է կապում նախագահական ընտրություններում Վաշինգտոնի վարչակազմի փոփոխության հետ, գտնում են Բաքվի փորձագետները:

Ինչպես վկայում է «Նոյյան տապանը», ԱՄՆ մեկնելուց առաջ Ալիեւը անդրադարձել է նաեւ Ղարաբաղյան խնդրին:

ANS գործակալության հաղորդմամբ, Ալիեւը Բաքվի օդանավակայանում լրագրողներին հայտարարել է, որ նախատեսում է բանակցություններ վարել Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման ուղիների շուրջ: Նա նաեւ նշել է, որ բարձրացնելու է Ղարաբաղյան հակամարտության առնչությամբ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի ընդունած բանաձեւերի ի կատար ածման հարցը: Նա նշել է, որ խնդրի կարգավորումը դժվարանում է մի շարք ուժերի կողմից կարգավորման գործընթացը խոչընդոտելու պատճառով: «Կան ուժեր, որոնք շահագրգռված են հակամարտության երկարաձգմամբ», նշել է Ադրբեջանի ղեկավարը: Ըստ նրա, Հայաստանն օգուտ է քաղում ստեղծված իրավիճակից, քանի որ աշխարհում չկա այնպիսի ուժ, որ ստիպի հայերին նահանջել գրավյալ տարածքներից:

ԱՍԻԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՆԵՐ

Մեկ բարել նավթի գինը հասել է 36 դոլարի

ԲԱՔՈՒ, 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 5-ին ասիական շուկաներում նավթի գինը բարձրացավ 36 դոլարից վեր՝ մեկ բարելի դիմաց: Ինչպես գտնում են մասնագետները, գների շեշտակի աճի պատճառը շուկայի հակազդեցությունն է համաշխարհային շուկաներում նավթի արտահանության ծավալների ակնկալվող մեծացման հաշվին նավթամթերքների պակասը վերացնելու անհնարինության վերաբերյալ թրեյդերների կանխատեսումներին: Թրեյդերները երկյուղում են, որ ՕՊԵԿ երկրների ներկայացուցիչների առաջիկա հանդիպումը չի կարող կայունացնել շուկան: Նրանք, մասնավորապես, գտնում են, որ քվոտաների բարձրացումը, որի մասին կարող են պայմանավորվել արտադրող երկրները, ուշացած կլինի ձմռան շեմին վառելիքի աճող պակասի հետ կապված: Ինչպես հայտարարել է ՕՊԵԿ նախագահ Ալի Ռոդրիգեսը, կարտելը միջոցներ կձեռնարկի զսպելու համար նավթի գների աճը, սակայն սպառող երկրները եւս պետք է իրենց ավանդը մուծեն նավթային շուկայի կայունացման գործընթացում:

Սեպտեմբերի 5-ին Brent մակնիշի նավթի սեպտեմբերյան պայմանագրի գինը Լոնդոնի սակարկություններում գերազանցել է 32,58 դոլարը մեկ բարելի դիմաց ($0,28), գնային տատանումները դիտարկվել են 32,55-32,88 դոլարի սահմաններում:

Ուսուցում

Հայաստանի հաշվապահների եւ աուդիտորների ասոցիացիային (ՀՀԱԱ) անհրաժեշտ են դասախոսներ հետեւյալ առարկաների դասավանդման համար՝

1. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ- 1 տեղ
2. Կառավարման տեղեկատվություն- 1 տեղ
3. Տեղեկատվության վերլուծություն- 1 տեղ
Վերը նշված դասախոսությունները կարդացվելու են ACCA-ի որակավորման համար գրանցված ուսանողների համար՝ անգլերենով:
4. Հայաստանի հարկային համակարգ- 1 տեղ
Դասախոսությունները պետք է կարդացվեն հայերեն լեզվով Հայաստանի հաշվապահների եւ աուդիտորների ասոցիացիայի որակավորման ուսանողների համար:

Բոլոր դասախոսությունները կարդացվելու են երեկոյան ժամը 18:00-21:00, յուրաքանչյուր խմբի հետ շաբաթական 4-6 ժամ: Դասախոսները կվճարվեն ժամավճարային սկզբունքներով:

Ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի հաշվապահների եւ աուդիտորների ասոցիացիայի կրթության եւ որակավորման հանձնաժողով մինչեւ ս. թ. սեպտեմբերի 7-ը:

Հասցե՝ Կարապետ Ուլնեցու 31, 5-րդ հարկ
Հեռ.՝ 24-93-29, 24-93-09, 24-93-19

Հայտարարություն

ՀՀ պետական եկամուտների նախարարությունը Երեւան քաղաքի եւ ՀՀ մարզային տարածքային հարկային տեսչություններում, ինչպես նաեւ ՀՀ մաքսային մարմիններում հետագայում աշխատանքի անցնելու նպատակով ՀՀ քաղաքացիների համար ս. թ. սեպտեմբերի 20-ից կազմակերպում է երկամսյա (վճարովի 30.000 դրամ) մասնագիտական դասընթացներ: Որակավորման քննությունը գերազանց գնահատականով հանձնած քաղաքացիների ուսման վճարի գումարը կփոխհատուցվի ՀՀ պետական եկամուտների նախարարության ֆինանսական միջոցներից:

Ընդունելությունը կիրականացվի հարցազրույցի միջոցով: Դասընթացների ավարտից հետո որակավորման քննությունները հաջողությամբ հանձնողները կապահովվեն համապատասխան աշխատանքով հարկային եւ մաքսային համակարգում:

Դասընթացներին կարող են մասնակցել մինչեւ 30 տարեկան բարձրագույն կրթությամբ այն ՀՀ քաղաքացիները (տղամարդիկ պարտադիր զինվորական ծառայություն անցած), ովքեր տիրապետում են.
ա) առնվազն մեկ օտար լեզվի
բ) համակարգչի հետ աշխատանքին:

Հարկային մարմիններում աշխատել ցանկացողներից նախապատվությունը կտրվի ֆինանսատնտեսագիտական կամ իրավաբանական կրթություն եւ առնվազն երկու տարվա հաշվապահական աշխատանքի փորձ ունեցողներին, իսկ մաքսային մարմիններում՝ ֆինանսատնտեսագիտական, իրավաբանական եւ ճշգրիտ գիտությունների բնագավառների մասնագետներին:

Հարցազրույցին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել.
- Դիմում
- Ինքնակենսագրություն
- Երկու լուսանկար (3x4)
- Բուհի դիպլոմի պատճեն
- Աշխատանքային գրքույկի պատճեն
- Տղամարդկանց համար՝ զինվորական գրքույկի պատճեն:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ ս. թ. սեպտեմբերի 14-ը, ժամը 14:00-18:00, հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Մ. Խորենացի 3, ՊԵՆ վարչական շենք, 1-ին հարկ, կադրերի բաժին:

Հեռուստածրագրեր

7 սեպտեմբեր

9.00 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Մանդոկանի վերադարձը»
10.10 Մանրամասներ
10.20 Բոհեմ
11.00 Գ/Ֆ «Մնաս բարով, սիրելիս»
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտֆիլմեր «Մալախիտե զարդատուփը», «Ամենագետուն նապաստակը»
18.00 Հեռուստասերիալ «Մանդոկանի վերադարձը»
19.00 Հենց այնպես
19.10 Հայոց տաճարներ
19.25 Տագնապ
20.00 Բժիշկ եւ հիվանդություն
20.25 Շնորհավոր ծնունդդ, մաեստրո Օհան Դուրյան
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Հեռուստակատալոգ
21.50 Պրեմիերա
22.00 Փաստագրական կինոնկար
23.00 Կռունկ-2000
23.40 Հայլուր
00.00 Ռուբիկոն+

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.10, 19.00 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.10 Մանկական ժամ. «Նինձյա կրիաները», «Մենք հրեշտակներ ենք»
20.00, 24.00 Լրաբեր
20.35 Ռ. Մավիսակալյան. «Հարցեր»
21.20 Օրը
22.25 «1-02» լրատու
22.35 «Ձեղնահարկ»
22.50 Գ/Ֆ «Հեռուստավիկտորինա»

10.00 Տոմար
19.00 Ծրագրի ծանուցում
19.05 Չղջիկ
19.30, 21.30, 00.00 Սուրհանդակ
20.00 Մամուլի խոսնակ
20.10 Ի դեպ
20.30 Ասպարեզ
22.05 Գ/Ֆ «Արկածներ փնտրելիս» (մարտաֆիլմ)
00.35 Ակնթարթ
00.40 Գ/Ֆ «Ռիսկ» (մելոդրամ) (Ավարտին Սուրհանդակ)

7.00 Բարի առավոտ
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 00.50 Նորություններ
10.20 17.55 Սերիալ «Բաբելոնյան աշտարակ»
16.20 Մուլտսերիալ «Ուրվականներ որսացողները»
16.45 «100 %» ծրագիրը
17.10 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
17.45 Համով պատմություններ
19.30 Կալամբուր
20.00 Գ/Ֆ «Տիկին Վոնգի գաղտնիքները» (դերերում՝ Ս. Կոնոբկաեւ, Ա. Ջիգարխանյան, 1985 թ.)
21.45. «Բարի գիշեր, երեխաներ»
22.00 Ժամանակ
23.00 Սերիալ «Բացարձակ անվտանգություն»
23.55 Ուրիշ կյանք
01.05 Նայիր
01.35 Սերիալ «Մութ երկնակամար»

PTP

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
7.15-9.40 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.20, 9.30 Ընտանեկան նորություններ
8.15 Մանրամասներ
8.30 Սեւով սպիտակի վրա
8.35 PTP-ի փոստը
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 Մուլտսերիալ «Պապիրուսի արկածները»
11.00 Սերիալ «Մանուելա»
12.30 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.30 Թոք-շոու «Ի՞նչ է ուզում կինը»
14.00 Հին բնակարան. Օդեսա
15.30 Սերիալ «Սեւ մարգարիտ»
16.25 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.25 Սերիալ «Հասարակ ճշմարտություններ»
18.30 Ինքդ քեզ ռեժիսոր
19.00 Սերիալ «Կոմսուհին դը Մոնսորո»
20.00 Սերիալ «Սիրո պատմություն»
21.30 Մանրամասներ
21.55 Գ/Ֆ «Գայլախեղդը»
00.30 «Լուրերից» հետո
00.45 Վավերագրական ֆիլմ «Պլատինում»
01.25 Սադոննան. «Շանհայական անակնկալ» դետեկտիվում (ԱՄՆ)
03.10 Թեժ տասնյակ
04.10 Հերթապահ բաժանմունք

@rminco Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Ինդեքս 69150. Պատվեր 1317. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության 6. 09. 2000. Գինը 100 դրամ